

TNO Kwaliteit van Leven

Preventie en Zorg
Wassenaarseweg 56
Postbus 2215
2301 CE Leiden

www.tno.nl

T 071 518 18 18
F 071 518 19 10
info-zorg@tno.nl

TNO-rapport

KvL/B&G 2007.089

Advies

Consensus Vragenlijsten Sport en Bewegen

Datum	juli 2007
Auteur(s)	Wil Ooijendijk Wanda Wendel-Vos Sanne de Vries
Aantal pagina's	80 (incl. bijlagen)
Aantal bijlagen	3

Alle rechten voorbehouden. Niets uit dit rapport mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van TNO.

Indien dit rapport in opdracht werd uitgebracht, wordt voor de rechten en verplichtingen van opdrachtgever en opdrachtnemer verwezen naar de Algemene Voorwaarden voor onderzoeksopdrachten aan TNO, dan wel de betreffende terzake tussen de partijen gesloten overeenkomst.

Het ter inzage geven van het TNO-rapport aan direct belanghebbenden is toegestaan.

© 2007 TNO

Samenvatting

In dit rapport wordt op basis van een expert meeting en aanvullende interviews/gesprekken met betrokken organisaties adviezen gegeven om te komen tot afstemming van vragenlijsten die tot doel hebben op landelijk (en eventueel regionaal) niveau informatie te verzamelen ten behoeve van het beleid voor de terreinen:

- Sport
- Bewegen Volwassenen
- Bewegen Jeugd

De monitorsystemen die hierbij zijn betrokken zijn:

Sport

- Richtlijn Sportdeelname Onderzoek (RSO)
- Ongevallen en Bewegen in Nederland (OBiN)

Bewegen Volwassenen:

- Lokale en Nationale Monitor Volksgezondheid
- Permanent Onderzoek naar de Leefsituatie (POLs) – Basisvragenlijst, Gezondheidsenquête, Module Arbeid en Gezondheid, Module mini TBO
- Aanvullend Voorzieningsgebruik Onderzoek (AVO) – Gehandicapten 2000
- Tijdsbestedingsonderzoek (TBO)
- Ongevallen en Bewegen in Nederland (OBiN)
- Nationale Gezondheidstest (NGT)
- International Physical Activity Questionnaire (IPAQ)

Bewegen Jeugd:

- Lokale en Nationale Monitor Jeugdgezondheid
- Nationaal Scholieren Onderzoek (NSO)
- Health Behavior in School-aged Children (HBSC)
- Permanent Onderzoek naar de Leefsituatie (POLs) – Module Jong
- Aanvullend Voorzieningsgebruik Onderzoek (AVO) – Jeugd

Algemeen

In de eerste plaats geldt voor alle genoemde terreinen dat nader onderzoek naar de validiteit en betrouwbaarheid noodzakelijk is om tot valide en betrouwbare instrumenten te komen die sport en bewegen adequaat in beeld brengen.

In de tweede plaats geldt dat nog geen/weinig inzicht bestaat in methode effecten (telefonisch, mondeling, schriftelijk, internet). Ook dit aspect verdient aandacht.

In de derde plaats kan worden gesteld dat het wel mogelijk is om vooruitlopend op inzicht in validiteit, betrouwbaarheid en methode effect op onderdelen een betere afstemming haalbaar is. Voor de drie onderscheiden terreinen betreft dit de volgende onderdelen.

Sport

Advies

De afstemming van de vraagstelling sport voor RSO en OBiN is per 1 januari 2006 praktisch geheel gerealiseerd. Het Mulier Instituut maakt inmiddels deel uit van de Technische Commissie van OBiN. Op kleine onderdelen dient fijnafstemming nog plaats te vinden. Discussiepunt vormt met name nog het eventueel inzetten van een verkorte toonlijst.

Bewegen volwassenen en jeugd

Voor zowel bewegen volwassenen als bewegen jeugd gelden in principe dezelfde aanbevelingen.

Advies

Nader onderzoek naar de validiteit en betrouwbaarheid van de gebruikte vragenlijsten naar bewegen bij volwassenen en jeugd is een belangrijke voorwaarde om het beweeggedrag adequaat te kunnen monitoren.

Voor monitoren is eveneens continuïteit van gegevensverzameling een belangrijke voorwaarde.

Als uitkomstmaat is het aan te bevelen de mogelijkheid te realiseren om naast de beweegnormen en inactiviteit eveneens de Physical Activity Level te kunnen berekenen in verband met de toekomstige mogelijkheden voor internationale vergelijking.

Vragen over sedentair gedrag op te nemen in een aparte module naast vragenlijsten die bewegen meten. Uitvoering van onderzoek naar de validiteit en betrouwbaarheid zijn ook bij vragen over sedentair gedrag noodzakelijk.

Inhoudsopgave

	Samenvatting.....	2
1	Inleiding.....	5
1.1	Werkwijze.....	5
2	Advies meten sportdeelname	6
2.1	Wijze van vragen naar sporten.....	6
2.2	Werken met verkorte versies van het toonblad.....	8
2.3	Terugvraagperiode.....	8
2.4	Doorvragen per sport.....	9
2.5	Organisatie.....	9
2.6	Wijze sportbeoefening.....	10
2.7	Locaties.....	11
2.8	Overige onderwerpen.....	12
3	Advies Bewegen Volwassen.....	14
3.1	Nadere bespreking monitor systemen bewegen volwassenen.....	14
3.2	Referentieperiode.....	15
3.3	Directe vragen naar de beweegnormen.....	15
3.4	5-7 dagen per week bewegen.....	16
3.5	Sedentair gedrag.....	16
3.6	Uitkomstmaten.....	16
3.7	Validiteit en betrouwbaarheid.....	17
4	Advies Bewegen Jeugd.....	18
4.1	Uitkomstmaten bewegen jeugd.....	18
4.2	Aandachtspunten standaardvraagstelling.....	18
4.3	Referentieperiode.....	19
4.4	Directe vragen naar de beweegnormen.....	19
4.5	Complexiteit, betrouwbaarheid en validiteit van de vragen.....	19
4.6	Inzicht in dagpatroon.....	20
4.7	Seizoensinvloeden, verschillen doordeweekse dagen - weekenddagen.....	20
4.8	Sedentair gedrag.....	20
5	Inventarisatie huidige monitorsystemen.....	22
	Bijlage(n)	
	A Vragenlijsten sport en bewegen	
	B Verslag Consensus Bijeenkomst 6 december 2005	
	C Definities	

1 Inleiding

De gezondheidseffecten van sport en bewegen zijn onomstreden. Naast een positief effect op de gezondheid heeft met name sport ook belangrijke effecten op zaken als maatschappelijke integratie en psychisch welbevinden. Bovendien is sport een voor veel mensen belangrijke vorm van vrijetijdsbesteding. Kortom sport en bewegen vormen in velerlei opzichten een belangrijk maatschappelijk verschijnsel. Voor de overheid vormt dit een reden om ontwikkelingen met betrekking tot sport en bewegen zorgvuldig te monitoren en onderzoek op dit terrein te stimuleren. Voor de onderbouwing van het beleid en de verantwoording voor het gevoerde beleid is het van belang dat informatie over de ontwikkelingen met betrekking tot sport en bewegen zo eenduidig mogelijk is. De huidige situatie is echter dat vragenlijsten die worden gebruikt om sport en bewegen te monitoren op onderdelen van elkaar verschillen. Verschillende bronnen leveren dan ook verschillende resultaten op, wat het formuleren en evalueren van beleid(sdoelen) belemmert.

Elk van de organisaties die betrokken is bij het monitoren van sport en bewegen heeft redenen om op eigen wijze informatie te verzamelen. Deels komt dit voort uit de wens ontwikkelingen in de tijd te willen volgen waarbij wijziging van de vragenlijst trendbreuken kan veroorzaken. Deels komen andere vraagstellingen voort uit specifieke doelen waarvoor vragen worden gesteld (bijvoorbeeld om de expositie nauwkeurig te kunnen berekenen). Rekening houdend met specifieke wensen van organisaties die gegevens verzamelen en organisaties die gegevens gebruiken is getracht consensus te bereiken over het monitoren van sport en bewegen in Nederland door middel van vragenlijsten.

1.1 Werkwijze

Om consensus te bereiken is een expert meeting georganiseerd. Ter voorbereiding van deze expert meeting is door TNO en RIVM een Reader Consensus Vragenlijsten Sport en Bewegen opgesteld.

Voor de onderwerpen sport, bewegen volwassenen en bewegen jeugd is daarbij in kaart gebracht welke monitorsystemen in Nederland operationeel zijn en wat de overeenkomsten en verschillen tussen de diverse monitorsystemen zijn. Op basis van de inventarisatie is vervolgens een aantal discussiepunten opgesteld dat in de consensus meeting is besproken. Hierbij is eveneens een onderscheid gemaakt naar: sport, bewegen volwassenen en bewegen jeugd. De verslagen zijn in de bijlagen weergegeven. Omdat op een aantal punten tijdens de expert meeting nog geen overeenstemming kon worden bereikt is besloten een aantal aanvullende interviews te houden.

De informatie uit de consensus expert meeting en de gehouden interviews vormen de basis waarop de conclusies en aanbevelingen in dit advies zijn geformuleerd. Deze worden in de hoofdstukken 2, 3 en 4 weergegeven. In hoofdstuk 5 is de inventarisatie van de huidige monitorsystemen weergegeven en een vergelijking op hoofdpunten.

In de bijlage A worden de meest relevante passages van de besproken vragenlijsten weergegeven.

In bijlage B zijn de verslagen van de consensus meeting opgenomen.

In bijlage C zijn de gehanteerde definities weergegeven.

2 Advies meten sportdeelname

Voor het meten van sportdeelname zijn in 1999 de richtlijnen sportdeelname onderzoek (RSO) ontwikkeld. De RSO bestaat uit een basismodule en aanvullende suggesties voor het meten van achtergrondvariabelen. De basismodule van de RSO is als bijlage (7) opgenomen.

Uit een vergelijking van de RSO met de wijze waarop naast het RSO invulling aan het meten van sport en daaraan direct gerelateerde onderwerpen wordt gegeven blijkt dat de vraagstellingen (onnodig) verschillend zijn. Dit betreft de volgende punten:

- wel/niet werken met een toonblad/lijst sporten;
- verschillende toonbladen (variërend van 9 sporten tot 47 sporten);
- doorvragen bij verschillend aantal sporten (3 of 4);
- terugvraagperiode (12 mnd, 3 mnd, normale week in afgelopen maanden);
- verschillende vragen over de organisatiewijze.

De belangrijkste conclusies zullen achtereenvolgens worden besproken.

2.1 Wijze van vragen naar sporten

In de RSO wordt naar sportdeelname gevraagd door het voorleggen van een toonblad met circa 50 sporten.

Criteria die zijn gehanteerd bij de samenstelling van het RSO toonblad zijn:

- a. het toonblad bevat maximaal 50 sporten.
- b. In het toonblad worden alle sporten opgenomen die zijn vertegenwoordigd door een bij NOC*NSF aangesloten bond met minimaal 20.000 leden.
- c. In het toonblad worden alle sporten opgenomen die door meer dan 1% van de respondenten worden beoefend volgens de proefonderzoeken.
- d. Bij grensgevallen wordt voor sporten gekozen waarvan de beoefening om specifieke ruimtelijke voorzieningen vraagt.
- e. Omdat het te hanteren toonblad een selectie bevat van het totaal aantal bestaande sportvormen moet het een categorie 'anders, namelijk...' bevatten.

In onderstaande tabel worden de sporten die in het RSO toonblad zijn opgenomen weergegeven in vergelijking met sporten die in OBiN 2006 (een actualisering van de RSO m.b.t. enkele sporten) zijn opgenomen.

Daarbij worden tevens de top 10 en top 20 sporten aangegeven die het meest worden beoefend.

Vraagstelling RSO

Kunt u aangeven welke sport en sporten u in de afgelopen 12 maanden heeft beoefend?

RSO	OBiN 2006	Top 10 RSO*	Top 10 OBiN 2006
Aerobics/steps	Aerobics/fitness/conditietraining	7	1/7
Atletiek	Idem		
Badminton	Idem		***
Basketbal	Idem		
Biljart/poolbiljart/snooker	Idem		
Boksen	Ondergebracht bij vechtsport		
Bowling	Bowlen		
Bridge	Idem		
Dammen	Idem		
Danssport	Danssport (alle dansvormen)		***
Darts	Idem		
Duiksport	Ontbreekt		
Fitness conditie	Ondergebracht bij Aerobics	1	**
Fitness kracht	Ondergebracht bij Aerobics	8	**
Golf	Idem		***
Gymnastiek/turnen	Idem		9
Handbal	Idem		
Hardlopen/joggen/trimmen	Hardlopen (zonder toevoegingen)	5	5
Hockey	Idem		***
Honkbal/softbal	Idem		
	Jazzballet		
Jeu de boules	Idem		
	Judo		***
Kaatsen	Ontbreekt		
Kano	Ontbreekt		
Karting	Ontbreekt		
Klimsport/bergwandelen	Idem		
Korfbal	Idem		
Midgetgolf	Ontbreekt		
Motorsport	Idem		
	Mountainbiken		
Paardensport	Idem		10
Roeien	Idem		
Schaatsen	Idem		
Schaken	Idem		
Schietsport	Ontbreekt		
Skeelers/skaten	Idem		***
Skiën/langlaufen/snowboarden	Skiën		
	Snowboarden		
Squash	Idem		***
Tafeltennis	Idem		
Tennis	Idem	6	4
Vecht- en verdedigingssporten	Vecht- en verdedigingssporten excl judo		
Vliegen/hanggliden/parachutespringen	Ontbreekt		
Veldvoetbal	Idem	10	3
Volleybal	Idem	9	8
Wandelsport	Wandelsport/sportief wandelen/nordic walking	3	13
Watersport/zeilen/surfen	Ontbreekt		
Wielrennen/mountainbike/toerfietsen	Wielrennen/toerfietsen	4	6
	Yoga		
	Zeilen/(wind)surfen		
Zwemsport	Zwemmen/aquajogging/aquarobics	2	2
Zaalvoetbal	Idem		***
Andere sport, namelijk	Anders, nl		
Geen sport	Geen enkele sport beoefend		

* bron: Mulier Instituut Vergelijking gemeenten RSO

** betreffende sport ondergebracht bij andere categorie

*** behoort tot top 20 sporten (bron: OBiN 2000-2003)

Advies meten sportdeelname algemeen

Voor het meten van sportdeelname verdient het aanbeveling de RSO te volgen. Fijnafstemming en actualisering van te hanteren toonlijsten vragen permanent om aandacht. De regie zou hierbij primair kunnen/moeten liggen bij het Mulier Instituut.

2.2 Werken met verkorte versies van het toonblad

Een aanvullende vraag is of en in hoeverre met verkorte versies van het toonblad gewerkt kan worden.

Uit de consensus bijeenkomst en de gevoerde gesprekken blijkt dat het werken met een volledige toonlijst de voorkeur verdient. In de eerste plaats omdat onderrapportage van sporten wordt voorkomen, in de tweede plaats omdat het voorkomt dat veel tijd verloren gaat met het achteraf coderen van sporten die onder anders, nl. worden genoemd.

Indien men echter bijvoorbeeld uitsluitend in een beperkt aantal sporten is geïnteresseerd dan kan volstaan worden met een beperkte lijst.

In de praktijk blijkt dat met een beperkt aantal sporten een belangrijk deel van de sportdeelname in beeld wordt gebracht.

In concreto omvat de top 10 van de sporten circa 87% van de totale sportdeelname (bron: OBiN) en een top 20 van de sporten circa 98% van de totale sportdeelname (bron: OBiN).

Om de sportparticipatie van een beperkt aantal sporten in beeld te brengen kan eventueel worden volstaan met een beperkte lijst, echter sporten die niet met name worden genoemd worden daarbij onvolledig in beeld gebracht.

Indien niet gewerkt kan worden met een toonblad (bijvoorbeeld met Random Digit Dialing) dan moet er ook rekening mee worden gehouden dat er een onderrapportage plaats vindt van de sporten die zijn/worden beoefend.

Advies verkorte toonlijst

Werken met verkorte toonlijsten is mogelijk; echter de winst bij de dataverzameling weegt niet op tegen de inspanning die noodzakelijk is om later de categorie anders nl. te coderen en het verlies door verminderde rapportage sporten die niet expliciet worden genoemd.

Verkorte toonlijsten kunnen in de volgende gevallen worden overwogen:

- a. men is slechts geïnteresseerd in de sportparticipatie van een beperkt aantal sporten;*
- b. om een trendbreuk te voorkomen indien in het verleden kortere lijsten zijn gebruikt, echter overgang naar een volledige toonlijst verdient op termijn de voorkeur omdat de sportparticipatie zuiverder in beeld wordt gebracht.*

2.3 Terugvraagperiode

In de RSO wordt uitgegaan van sporten die in de laatste 12 maanden zijn beoefend. In principe dient deze terugvraagperiode te worden gehanteerd om ook bijvoorbeeld seizoenssporten adequaat in beeld te brengen. Voor het registreren van bijvoorbeeld de tijd die aan sport wordt besteed of de registratie van sportblessures kan worden volstaan met een kortere terugvraagtijd (bijvoorbeeld drie maanden) om een recall bias te voorkomen.

2.4 Doorvragen per sport

Het aantal sporten waarover wordt doorgevraagd is sterk afhankelijk van de vragen die men wil beantwoorden. In het RSO wordt volstaan met drie sporten hetgeen voor het leeuwendeel van de sporters volstaat.

Criterion sporter

Het criterium om iemand als sporter te kenmerken wordt in de RSO gelegd bij een frequentie van 12 keer of meer per jaar. Er zijn geen overwegingen om dat aantal ter discussie te stellen.

Ditzelfde aantal kan worden gehanteerd om iemand een beoefenaar van een specifieke tak van sport te noemen.

2.5 Organisatie

In de RSO worden per sport waarbij wordt doorgevraagd, de volgende organisatievormen onderscheiden waarbij mensen gevraagd wordt aan te geven waar zij de sport in de afgelopen 12 maanden beoefenden: (hierbij zijn per sport meerdere antwoorden mogelijk)

- a. bij een sportvereniging
- b. bij een sportschool, fitnesscentrum, commerciële exploitant sporthal e.d.
- c. bij een bedrijf of in het kader van bedrijfsport
- d. via het sociaal-cultureel werk, sportbuurtwerk of welzijnswerk
- e. tijdens een georganiseerde sportvakantie
- f. tijdens een georganiseerd sportevenement
- g. ongeorganiseerd met vrienden, familie, gezin en/of collega's
- h. ongeorganiseerd en alleen
- i. anders, namelijk

In onderstaand schema worden de organisatievormen die in de RSO worden genoemd vergeleken met de organisatievormen die in OBiN worden gevraagd. Belangrijk is dat de diverse organisatievormen die worden gehanteerd tot elkaar te herleiden zijn. Een voorstel dat daarbij tijdens de consensus bijeenkomst is gedaan wordt eveneens weergegeven.

RSO	OBiN	Alternatief Consensus bijeenkomst
Bij een sportvereniging	Als lid van een club of vereniging	Bij een sportvereniging
Bij een sportschool, fitnesscentrum, commerciële exploitant sporthal e.d.	Bij een sportschool fitnesscentrum	Bij een sportschool fitnesscentrum
Bij een bedrijf of in het kader van bedrijfssport	In een ander georganiseerd verband, namelijk	Anders georganiseerd
Via het sociaal cultureel werk sportbuurtwerk of welzijnswerk		
Tijdens een georganiseerde sportvakantie		
Tijdens een georganiseerd sportevenement		
Ongeorganiseerd met vrienden, familie gezin of collega's	Niet georganiseerd	Ongeorganiseerd
Ongeorganiseerd en alleen		
Anders namelijk	In een ander georganiseerd verband, namelijk (deze mogelijkheid wordt niet herhaald)	

Opgemerkt is dat het sterk de vraag is of respondenten bij anders namelijk ..... denken aan bedrijfssport, buurtwerk, sportvakantie en sportevenementen. Te verwachten is dus een sterke onderrapportage van dergelijke organisatievormen. De vraag hoe zwaar daar aan getild moet worden is afhankelijk van de interesse in dergelijk vormen van organisatie.

Advies

Indien men geïnteresseerd is in de wijze waarop ook anders georganiseerd wordt gesport (dus buiten verenigingsverband en/of fitnesscentrum) dan moet daar expliciet naar gevraagd worden.

Zo niet, dan kan worden volstaan met het alternatief zoals besproken tijdens de consensusbijeenkomst.

Andere redacties van vragen vormen op zich geen probleem, belangrijk is dat de antwoorden te herleiden zijn tot de 4 genoemde hoofdcategorieën.

2.6 Wijze sportbeoefening

In de RSO is de volgende vraag opgenomen over de wijze van sportbeoefening:
Heeft u de afgelopen 12 maanden deelgenomen heeft aan ..

1. lessen/cursussen
2. trainingen
3. competitie
4. toernooien/sportevenementen

Bij andere dataverzamelingen OBiN/AVO wordt uitsluitend gevraagd naar sport in competitieverband en training.

Advies

M.b.t. dit onderwerp is geen specifiek advies geformuleerd.

De vraagstelling/antwoordcategorieën is afhankelijk van de informatiebehoefte.

2.7 Locaties

In de RSO worden 18 locaties onderscheiden waar de sport beoefend kan zijn, gerubriceerd naar:

- gemeentelijke voorziening
- particuliere sportvoorziening
- openbare algemene voorziening
- particuliere algemene voorziening

De vraagstelling van de RSO luidt als volgt:

Waar heeft u deze sport in de afgelopen 12 maanden beoefend?

In de RSO worden 18 locaties onderscheiden waar de sport beoefend kan zijn, gerubriceerd naar:

- gemeentelijke sportvoorziening
  - halfpipe, klimmuur, basketbalplein, skatebaan e.d.
  - gymnastieklokaal, sportzaal, sporthal e.d.
  - sportveld, atletiekbaan, tennisbaan e.d.
  - zwembad, ijsbaan
  - anders, nl
- particuliere sportvoorziening
  - fitnesscentrum/sportschool
  - tennis- en squashhal
  - klimhal, kartingbaan
  - skibaan, golfbaan
  - anders, nl
- openbare algemene sportvoorziening
  - buurthuis, wijkgebouw e.d.
  - trapveldje in park e.d.
  - op openbare weg
  - in bos
  - in of nabij rivier, meer, zee
  - anders, nl
- particuliere algemene voorziening
  - café, bar, aula e.d.
  - thuis, tuin
  - anders, nl

In AVO wordt een beperkter aantal locaties genoemd. In OBiN wordt uitsluitend een onderscheid gemaakt tussen binnen/buiten.

Er is geen overeenstemming bereikt over één lijst. Ook hier is het aantal te onderscheiden accommodaties weer direct afhankelijk van de informatiebehoefte.

Advies

M.b.t. dit onderwerp is geen specifiek advies geformuleerd.

De vraagstelling/antwoordcategorieën is afhankelijk van de informatiebehoefte. Het opnemen van een zo uitgebreide lijst zoals gehanteerd in het RSO vraagt in de praktijk waarschijnlijk niet veel meer tijd omdat alle antwoordcategorieën al zijn voorgedcodeerd..(Het onderscheid tussen gemeentelijke voorziening en particuliere voorziening zal voor veel mensen niet duidelijk zijn, omdat zij vaak niet weten of en in welke mate een voorziening wordt gesubsidieerd.)

2.8 Overige onderwerpen*Ziet zichzelf als sporter*

In de RSO wordt de vraag gesteld of iemand zich als sporter ziet.

In andere vragenlijsten ontbreekt een dergelijke vraag.

Advies

Een vraag of iemand zich ziet als sporter is optioneel, en afhankelijk van de informatiebehoefte

Tijd besteed aan sport

In de RSO worden geen vragen gesteld over de tijd besteed aan sport.

In andere vragenlijsten zoals AVO, OBiN en POLS uitdrukkelijk wel.

In OBiN 2006 worden de volgende vragen (per sport) gesteld om de tijdsbesteding aan sport te kunnen schatten:

1. Hoeveel weken of hoeveel keren schat u dat u (noem sport) de afgelopen twaalf maanden heeft beoefend?
2. veel keer per week beoefent/beoefende u (noem sport) gemiddeld? (alle vormen van beoefenen samen, dus zowel wedstrijd, training als andere vorm van beoefenen van deze sport)
3. Hoeveel tijd in uren en/of minuten besteedt/besteedde u per keer gemiddeld aan (noem sport)?

In POLS (SQUASH) wordt per sport (voor maximaal 4 sporten) gevraagd:

1. Hoeveel dagen per week respondent de activiteit verrichtte?
2. Hoeveel uur en minuten respondent daar gemiddeld op zo'n dag mee bezig was?
3. Tot slot wordt gevraagd hoe inspannend de activiteit was.

Hierbij is uitgegaan van een normale week in de afgelopen maanden.

Voor diverse doeleinden (berekenen totale tijd die aan sport wordt besteed in verband met bijvoorbeeld de blessure-incidentie, berekenen voldoen aan beweegnormen) is het relevant inzicht in de tijdsbesteding aan sport te hebben.

Advies

Openen van de mogelijkheid om te vragen naar de tijd die aan sport wordt besteed. De vragen die in OBiN en POLS worden gebruikt kunnen als uitgangspunt dienen.

Overwogen moet worden een vraag te ontwikkelen die inzicht geeft in de tijd die gemiddeld per week aan sport (in zijn totaliteit) wordt besteed.

Beweegnorm vragen

De vragen die kunnen worden gehanteerd om inzicht te krijgen in het voldoen aan de beweegnormen worden besproken in het onderdeel bewegen.

3 Advies Bewegen Volwassenen

Voor het meten van bewegen bij volwassenen zijn in Nederland in hoofdzaak de volgende monitor systemen actief:

- a. Standaardvraagstelling bewegen Lokale en Nationale Monitor Volksgezondheid;
- b. SQUASH vragenlijst zoals gebruikt in het POLS onderzoek van het CBS;
- c. Bewegen en gezondheid module binnen Ongevallen en Bewegen in Nederland (OBiN).

Naast deze monitors kunnen ook de volgende monitor systemen worden genoemd zoals onder meer: Aanvullend Voorzieningsgebruik Onderzoek (AVO), Nationale Gezondheidstest (NGT) en Tijdsbestedingsonderzoek (TBO). Deze onderzoeken hebben echter veelal een doelstelling die niet primair het monitoren van bewegen in Nederland betreft.

Internationaal dient hiernaast de International Physical Activity Questionnaire (IPAQ) te worden genoemd die gericht is op internationale afstemming van vragenlijsten om bewegen te meten.

De genoemde monitorsystemen worden in hoofdstuk 5 kort besproken.

3.1 Nadere bespreking monitor systemen bewegen volwassenen

Ad a en b. Standaardvraagstelling bewegen Lokale en Nationale Monitor Volksgezondheid en de SQUASH vragenlijst zoals gebruikt in het POLS onderzoek van het CBS.

De standaardvraagstelling bewegen is in belangrijke mate afgeleid van de SQUASH vragenlijst. Binnen POLS wordt naast de aard van de activiteiten echter eveneens gevraagd naar de mate van inspanning van activiteiten zoals wandelen, fietsen etc.

Voor het meten van bewegen is binnen het project Lokale en Nationale Monitor Volksgezondheid een standaardvraagstelling ontwikkeld voor de indicator bewegen. Van GGD'en die de indicator lichaamsbeweging in een volksgezondheidsenquête opnemen, wordt verwacht dat zij deze standaardvraagstelling gebruiken.

Op basis van de standaardvraagstelling bewegen kunnen de volgende uitkomstmaten berekend worden:

- percentage dat voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen;
- percentage dat voldoet aan de Fitnorm / Combinorm;
- tijd (min/week) besteed aan de verschillende activiteiten die worden nagevraagd;
- tijd (min/week) besteed aan de verschillende domeinen van lichamelijke activiteit die worden nagevraagd (woonwerkverkeer, vrije tijd (incl. sporten), huishouden, werk);
- tijd (min/week) besteed aan licht, matig, zwaar intensieve activiteiten;
- bijdrage van de verschillende activiteiten/domeinen aan het behalen van de norm;
- lijst met meest beoefende sporten.

Ad c. Module Bewegen en gezondheid binnen Ongevallen en Bewegen in Nederland (OBiN).

In de module Bewegen en Gezondheid nemen drie onderdelen een belangrijke plaats in. In de eerste plaats directe vragen naar het aantal dagen dat men tenminste 30 resp. 60

minuten tenminste matig inspannend beweegt en het aantal dagen dat men tenminste 20 minuten zwaar lichamenlijk inspannend beweegt (vragen worden zowel gesteld voor de zomer als de winter).

In de tweede plaats wordt evenals bij de andere monitors gevraagd naar de tijd en intensiteit van lichamenlijke activiteit op de gebruikelijke domeinen. Een belangrijk verschilpunt met beide eerste monitors is echter dat uitsluitend wordt gevraagd naar activiteiten van gisteren. De recall tijd wordt dus beperkt tot 24 uur. In de derde plaats wordt niet alleen gevraagd naar de tijd dat men actief is geweest, maar eveneens naar de tijd dat men heeft besteed aan zitten/liggen (sedentair gedrag).

Op basis van de vragen in OBiN kunnen de volgende uitkomstmaten berekend worden:

- percentage dat voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen;
- percentage dat voldoet aan de Fitnorm / Combinorm;
- tijd (min/dag) besteed aan de verschillende activiteiten die worden nagevraagd;
- tijd (min/dag) besteed aan de verschillende domeinen van lichamenlijke activiteit die worden nagevraagd (woonwerkverkeer, vrije tijd (incl. sporten), huishouden, werk);
- tijd (min/dag) besteed aan licht, matig, zwaar intensieve activiteiten;
- tijd (min/dag) dat men heeft gezeten/gelegen/geslapen;
- schatting van de Physical Activity Level (PAL waarde);
- lijst met beoefende sporten conform de RSO methode.

Omdat per respondent wat betreft de tijdsbesteding slechts naar een dag (24 uur) wordt gevraagd kunnen resultaten over de tijdsbesteding uitsluitend op geaggregeerd niveau worden weergegeven. Dit betreft bijvoorbeeld weergaven naar geslacht, opleiding, soort werk e.d.

Conclusies en adviezen

De belangrijkste conclusies en adviezen zullen achtereenvolgens worden besproken.

3.2 Referentieperiode

Bij het vragen naar de lichamenlijke activiteit worden verschillende referentieperioden gehanteerd variërend van de afgelopen 24 uur, de afgelopen week, een normale week in de afgelopen maanden, in zomer en winter tot in de afgelopen 12 maanden.

In deze afwegingen spelen veel factoren een rol. Indien een enquête het hele jaar door wordt afgenomen (zoals in POLS en OBiN het geval is) dan zijn de schattingen op geaggregeerd niveau niet onderhevig aan seizoensinvloeden. Indien de enquête op een tijdstip wordt afgenomen dan kunnen seizoensinvloeden een belangrijke rol spelen.

Advies

De keuze voor de referentieperiode is afhankelijk van het specifieke doel van het onderzoek. Het hanteren van een zo concreet mogelijke periode (afgelopen dag, afgelopen week) verdient in z'n algemeenheid de voorkeur.

3.3 Directe vragen naar de beweegnormen

In diverse monitors wordt direct gevraagd naar het aantal dagen waarop men tenminste 30 resp. 60 minuten tenminste matig intensieve lichaamsbeweging heeft.

De betrouwbaarheid van één totaalvraag is momenteel nog een punt van discussie. Nadere onderbouwing van de betrouwbaarheid van een zo beknopt mogelijke vraag is een duidelijk punt van aandacht.

Voor monitordoeleinden, het inzicht krijgen in ontwikkelingen in het bewegen op langere termijn, kunnen dergelijke vragen ondersteuning bieden. In z'n algemeenheid zijn meer uitgebreide vragensets echter noodzakelijk om inzicht in het beweeggedrag te krijgen.

Advies

Voor monitordoeleinden kunnen directe vragen naar de beweegnormen worden ingezet. Bijvoorbeeld indien het doel mede is het verkrijgen van inzicht in effecten van campagnes die uitdrukkelijk zijn gericht op het behalen van de beweegnormen. Een uitgebreide vragenlijst verdient echter over het algemeen de voorkeur om meer inhoudelijk inzicht in de ontwikkelingen van het beweeggedrag te krijgen.

3.4 5-7 dagen per week bewegen

Voor de beweegnormen is het relevant om te beschikken over informatie hoeveel dagen per week men voldoende lichaamsbeweging heeft. In de standaardvraagstelling bewegen is strikt genomen niet exact aan te geven op hoeveel dagen men lichaamsbeweging heeft.

In principe hoeft dat geen groot bezwaar te zijn omdat verwacht mag worden dat de activiteiten doorgaans redelijk over de week verspreid zullen zijn. Echter voor specifieke groepen zoals de schoolgaande jeugd en de werkende bevolking kan meer gespecificeerde informatie over het aantal dagen dat voldoende wordt bewogen wel relevant zijn.

Soortgelijke overwegingen gelden eveneens wat betreft doordeweekse activiteiten en weekend activiteiten. Ook hierbij kan het relevant zijn om voor de schoolgaande jeugd en de werkende bevolking over deze informatie te beschikken.

3.5 Sedentair gedrag

In zowel de standaardvraagstelling bewegen als in de Squash zijn geen vragen opgenomen over sedentair gedrag. In OBiN zijn wel enkele vragen opgenomen naar activiteiten waarbij men zit of ligt. Redenen hiervoor zijn onder meer de gevolgen van sedentair gedrag voor de gezondheid.

Lichamelijke activiteiten en sedentair gedrag dienen als twee afzonderlijke begrippen te worden gezien en zouden in aparte vragenlijsten/modules moeten worden nagevraagd. Bovendien geeft meer informatie over de hoeveelheid (in)activiteit gedurende een dag of week de mogelijkheid een maat in beeld te brengen zoals de Physical Activity Level.

Advies

Vragen over sedentair gedrag op te nemen in een aparte module naast vragenlijsten die bewegen meten. Uitvoering van onderzoek naar de validiteit en betrouwbaarheid zijn hierbij noodzakelijk.

3.6 Uitkomstmaten

Als uitkomstmaten zijn naast zaken als het voldoen aan de beweegnormen, sedentair gedrag en aard van de activiteiten eveneens het geschat energieverbruik van belang. Een mogelijke maat hierbij vormt de Physical Activity Level. Voorwaarde hierbij is echter dat een zo betrouwbaar mogelijk beeld moet kunnen worden opgebouwd van alle dagelijkse activiteiten naar intensiteit alsmede de inactiviteit.

Advies

De vraagstelling zodanig inrichten dat het in de toekomst mogelijk wordt de Physical Activity Level te berekenen, in afstemming met internationale ontwikkelingen op dit terrein.

3.7 Validiteit en betrouwbaarheid

Het meten van bewegen is een complexe aangelegenheid. Om goed inzicht te krijgen in het werkelijke beweeggedrag en sedentaire gedrag van mensen is nader onderzoek nadrukkelijk gewenst.

Op onderdelen is wel informatie over de validiteit en betrouwbaarheid beschikbaar, maar systematisch inzicht op basis waarvan heldere keuzes te maken zijn ontbreekt vooralsnog.

Om inzicht te krijgen in ontwikkelingen in het beweeggedrag en het sedentaire gedrag is het bovendien noodzakelijk dat bestaande vragenlijsten zo min mogelijk inhoudelijk of wat betreft methode van dataverzameling worden gewijzigd.

Advies

Nader onderzoek naar de validiteit en betrouwbaarheid van de gebruikte vragenlijsten is een belangrijke voorwaarde om het beweeggedrag adequaat te kunnen monitoren.

Voor monitoren is eveneens continuïteit van gegevensverzameling een belangrijke voorwaarde.

Als uitkomstmaat is het aan te bevelen de mogelijkheid te realiseren om naast de beweegnormen en inactiviteit eveneens de Physical Activity Level te kunnen berekenen, onder meer om in de toekomst internationale vergelijking beter mogelijk te maken.

4 Advies Bewegen Jeugd

Voor het meten van bewegen bij de jeugd is binnen het project Lokale en Nationale Monitor Jeugdgezondheid een standaardvraagstelling ontwikkeld voor de indicator bewegen. Deze vraagstelling is vastgesteld door het College JGZ van de Landelijke Vereniging Thuiszorg en de Projectgroep Jeugd van GGD Nederland. GGD'en en thuiszorginstellingen worden geacht de standaardvraagstelling bewegen te hanteren in een jeugdgezondheidsenquête of registratiesysteem.

4.1 Uitkomstmaten bewegen jeugd

Op basis van de standaardvraagstelling bewegen kunnen de volgende uitkomstmaten berekend worden:

- Percentage kinderen (4-19 jaar) dat voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen;
- Percentage kinderen (2-19 jaar) dat veel, gemiddeld of weinig tijd besteedt aan TV/ video/ DVD/ PC;
- Percentage kinderen (4-19 jaar) dat veel, gemiddeld of weinig tijd besteedt aan sport;
- Percentage kinderen (2-4 jaar) dat veel, gemiddeld of weinig tijd besteedt aan buiten spelen;
- Percentage kinderen (2-4 jaar) dat veel, gemiddeld of weinig tijd besteedt aan zwemmen, peutergym etc.

Er bestaan verschillende versies van de standaardvraagstelling; een schriftelijke versie en een interview versie. De standaardvraagstelling is op te delen in een vragenlijst voor:

- ouders van kinderen van 2-4 jaar;
- ouders van kinderen van 4-8 jaar;
- (ouders van) kinderen van 8-12 jaar;
- kinderen van 12-19 jaar*

* De vragenlijst voor kinderen van 12-19 jaar is de Activity Questionnaire Amsterdam (AQUA). Deze vragenlijst is afgeleid van de SQUASH.

4.2 Aandachtspunten standaardvraagstelling

De standaardvraagstelling bewegen – jeugd is te vinden in bijlage A.

Uit een vergelijking van de standaardvraagstelling bewegen met de wijze waarop binnen andere monitors invulling wordt gegeven aan bewegen door jeugdigen en daaraan direct gerelateerde onderwerpen, blijkt dat de vraagstellingen (onnodig) verschillend zijn. Dit betreft de volgende punten:

- referentieperiode (afgelopen week, normale schoolweek, afgelopen 12 maanden, etc);
- wel/ niet meten lichamelijke inactiviteit;
- frequentie (dagen per week, keer per week)
- tijd (aantal uur per week, minuten per week)
- intensiteit (tempo)
- wel/ niet onderscheid tussen week en weekend
- wel/ niet onderscheid tussen seizoenen
- wel/ niet werken met toonblad/ lijst sporten (zie hoofdstuk 2)

Conclusies en adviezen

De belangrijkste conclusies en adviezen zullen achtereenvolgens worden besproken.

4.3 Referentieperiode

In de standaardvraagstelling bewegen - jeugd wordt uitgegaan van de afgelopen week, terwijl er in de standaardvraagstelling bewegen – volwassenen en POLS wordt gegaan van een normale week.

Over de voor- en nadelen van het gebruik van de afgelopen week, afgelopen 7 dagen of een normale week in de afgelopen maanden vindt nog steeds discussie plaats. Het is mogelijk dat met het gebruiken van verschillende referentieperioden, in samenhang met het seizoen dat de vragen worden gesteld, afwijkende resultaten worden bereikt.

Als er gekozen zou worden voor een referentieperiode van de afgelopen week, dan zou het gebruik van ‘de afgelopen 7 dagen’ de voorkeur verdienen.

In zijn algemeenheid verdient het de voorkeur gelijke formuleringen in de vraagstelling te gebruiken zodat de resultaten tussen volwassenen en jeugd beter vergelijkbaar zijn.

Advies

Het kiezen voor ‘de afgelopen 7 dagen’ als referentieperiode.

4.4 Directe vragen naar de beweegnormen

In diverse monitors wordt direct gevraagd naar het aantal dagen waarop de jeugd 30 minuten en/of 60 minuten tenminste matig intensieve lichaamsbeweging heeft.

De betrouwbaarheid van één totaalvraag is momenteel nog een punt van discussie. Nadere onderbouwing van de betrouwbaarheid van een zo beknopt mogelijke vraag is een duidelijk punt van aandacht.

Voor monitordoeleinden en het verkrijgen van een globaal inzicht in ontwikkelingen in het bewegen op langere termijn, kunnen dergelijke vragen ondersteuning bieden. In z'n algemeenheid zijn meer uitgebreide vragen sets echter noodzakelijk om inzicht in de aard van het beweeggedrag te krijgen.

Advies

Voor monitordoeleinden kunnen directe vragen naar de beweegnormen worden ingezet. Bijvoorbeeld indien het doel mede is het verkrijgen van inzicht in effecten van campagnes die uitdrukkelijk zijn gericht op het behalen van de beweegnormen. Een uitgebreide vragenlijst verdient echter over het algemeen de voorkeur om meer inhoudelijk inzicht in de ontwikkelingen van het beweeggedrag te krijgen.

4.5 Complexiteit, betrouwbaarheid en validiteit van de vragen

In de praktijk blijkt dat de standaardvraagstelling bewegen voor 12-19 jarigen veel problemen geeft bij het invullen. Als problemen worden onder meer genoemd: de lengte van de vragenlijst, de onvolledige invulling, de betrouwbaarheid van de invulling en de bewerkelijkheid van de hercodering van de vragen naar sport.

De werkgroep van de GGD'en werkt aan een evaluatie en mogelijke bijstelling van de standaardvraagstelling.

Daarbij komt dat de validiteit van de AQUA te wensen overlaat (Chin A Paw et.al. submitted).

Overwogen wordt om aan te sluiten bij de SQUASH vragenlijst zoals inmiddels ook door het CBS gebeurt bij personen van 12 jaar en ouder. Ook bijstelling van de huidige vragenlijst (bijvoorbeeld het meer werken met gesloten antwoordcategorieën) en aanscherping van de syntax worden echter onderzocht.

De standaardvraagstelling bewegen voor 0-4 jarigen is nog erg summier, terwijl dit een belangrijke groep is gezien het ontstaan van overgewicht op zeer jonge leeftijd. Op dit moment is echter nog weinig ervaring met het monitoren van beweeggegevens bij deze leeftijdsgroep.

Advies

Aansluiting bij de keuze van het CBS voor de SQUASH vragenlijst voor 12-19 jarigen lijkt voor die leeftijdscategorie de meest praktische keus. Wel zou de SQUASH ook voor de jeugd dienen te worden gevalideerd.

Voor de vraagstelling voor jeugd van 2-4, 5-8 en 9-12 wordt vooralsnog uitgegaan van de bestaande standaard vraagstelling. Onderzoek naar de validiteit en betrouwbaarheid van de gebruikte vragenlijsten heeft echter hoge prioriteit. Uitwerking van de vraagstelling voor 0-4 jarigen verdient aanbeveling.

4.6 Inzicht in dagpatroon

Met de standaardvraagstelling bewegen wordt geen inzicht verworven in het dagpatroon. Met andere woorden het antwoord op de vraag of de jeugd elke dag voldoende beweegt. Deze vraag is wel van belang, maar het is niet haalbaar dit te realiseren binnen de huidige standaardvraagstelling bewegen – jeugd. Ook hier verdient het aanbeveling meerdere methoden (standaardvraagstelling, dagboek, beweegmeter) naast elkaar te leggen en te kijken naar de mate van overeenstemming tussen deze methoden.

Advies

Systematische vergelijking van verschillende methoden van dataverzameling (standaardvraagstelling, dagboek, beweegmeter e.d.).

4.7 Seizoensinvloeden, verschillen doordeweekse dagen - weekenddagen.

In de huidige standaardvraagstelling wordt hierbij geen onderscheid gemaakt. Het is ook niet haalbaar om dit op te nemen in de huidige standaardvragen. Wel zou er in de directe vragen naar de beweegnormen aandacht aan dit aspect kunnen worden gegeven.

Advies

Vragen naar seizoensinvloeden en verschillen tussen doordeweekse dagen en weekend dagen opnemen als optie bij de directe vragen naar de beweegnormen.

4.8 Sedentair gedrag

In de standaardvraagstelling bewegen voor de jeugd is een aantal vragen opgenomen over sedentair gedrag, met name TV kijken en ocomputeren. In OBiN is wel een aantal vragen opgenomen naar activiteiten waarbij men zit of ligt. Redenen hiervoor zijn onder meer de gevolgen van sedentair gedrag voor de gezondheid.

Lichamelijke activiteiten en sedentair gedrag dienen als twee afzonderlijke begrippen te worden gezien en zouden in aparte vragenlijsten/modules moeten worden nagevraagd.

Bovendien geeft meer informatie over de hoeveelheid (in)activiteit gedurende een dag of week de mogelijkheid een maat in beeld te brengen zoals de Physical Activity Level.

Advies

Vragen over sedentair gedrag op te nemen in een aparte module naast vragenlijsten die bewegen meten.

Uitvoering van onderzoek naar de validiteit en betrouwbaarheid zijn hierbij noodzakelijk.

5 Inventarisatie huidige monitorsystemen

In dit hoofdstuk worden de huidige monitor systemen schematisch weergegeven op het terrein van sport en bewegen. Er is daarbij een onderscheid gemaakt naar gerichtheid op volwassenen en jeugd.

Het betreft de volgende monitor systemen:

Volwassenen:

- Lokale en Nationale Monitor Volksgezondheid
- Permanent Onderzoek naar de Leefsituatie (POLS) – Basisvragenlijst
- Permanent Onderzoek naar de Leefsituatie (POLS) – Gezondheidsenquête
- Permanent Onderzoek naar de Leefsituatie (POLS) – Module Arbeid en Gezondheid
- Permanent Onderzoek naar de Leefsituatie (POLS) – Module mini TBO
- Aanvullend Voorzieningengebruik Onderzoek (AVO) – Gehandicapten 2000
- Tijdsbestedingsonderzoek (TBO)
- Ongevallen en Bewegen in Nederland (OBiN)
- Nationale Gezondheidstest (NGT)
- Richtlijn Sportdeelname Onderzoek (RSO)
- International Physical Activity Questionnaire (IPAQ)

Jeugd:

- Lokale en Nationale Monitor Jeugdgezondheid
- Nationaal Scholieren Onderzoek (NSO)
- Health Behavior in School-aged Children (HBSC)
- Permanent Onderzoek naar de Leefsituatie (POLS) – Module Jong
- Aanvullend Voorzieningengebruik Onderzoek (AVO) – Jeugd

Per monitor wordt schematisch ingegaan op enkele belangrijke kerngegevens.

Lokale en Nationale Monitor Volksgezondheid	
Verantwoordelijke instantie	GGD Nederland
Doel	inzicht verkrijgen in de huidige gezondheidstoestand van de bevolking: Vaststellen van de gebruikelijke lichamelijke activiteit en bepalen van het % Nederlanders dat voldoet aan de NNGB
Frequentie	per regio ingevuld
Doelpopulatie	volwassenen
Steekproefeenheid	
Steekproefgrootte	
Weging	
Vorm	schriftelijk of mondeling
Totaal aantal vragen	verkorte SQUASH vragenlijst (zonder intensiteit van activiteiten)
Type vragen	multiple choice vragen en open vragen
Beschikbaarheid data	Via GGD Nederland
Sporten en bewegen	
Aantal vragen gericht op sport en/ of bewegen	1 set aan vragen
Definitie/ operationalisatie sport	activiteiten als voetbal, tennis en zwemmen, + anders namelijk
Definitie/ operationalisatie bewegen	woon/werk verkeer, werk/school, huishoudelijke activiteiten, vrije tijd (waaronder sport)
Referentieperiode sport en/ of bewegen	normale week in de afgelopen maanden
Informatie in termen van FITT*	frequentie en tijd sporten en bewegen intensiteit wordt (o.b.v. compendium van Ainsworth) meegenomen in de analyse
Overige relevante informatie	lidmaatschap (facultatief)
Uitkomstmaten	percentage volwassenen dat voldoet aan NNGB, tijd besteed aan verschillende activiteiten en domeinen van lichamelijke activiteit optioneel: percentage volwassenen dat voldoet aan fitnorm en combinorm
Vragen over lengte/ gewicht	
Vragen over lichamelijke inactiviteit	
Validiteit en betrouwbaarheid	
Validiteit	zie SQUASH
Betrouwbaarheid	zie SQUASH

*FITT = frequentie, intensiteit, tijd (duur) en type activiteit

Referenties

WENDEL-VOS GC, SCHUIT AJ, SARIS WH, KROMHOUT D. Reproducibility and relative validity of the short questionnaire to assess health-enhancing physical activity. J Clin Epidemiol 2003; 56 (12): 1163-1169.

www.ggd Kennisnet.nl/monitors

Permanent Onderzoek naar de Leefsituatie (POLS) Basisvragenlijst	
Verantwoordelijke instantie	Centraal Bureau voor de Statistiek
Doel	doorlopend verzamelen van hoogwaardige en coherente gegevens over de leefsituatie van de Nederlandse bevolking
Frequentie	jaarlijks, vanaf 1997
Doelpopulatie	personen van 0 jaar en ouder in particuliere huishoudens in Nederland
Steekproefeenheid	persoon
Steekproefgrootte	22.000-81.000
Weging	herweging naar geslacht, leeftijd, burgerlijke staat, stedelijkheidsgraad en provincie
Vorm	mondeling
Totaal aantal vragen	13-32 blokken
Type vragen	multiple choice en open vragen
Beschikbaarheid data	via het Wetenschappelijk Statistische Agentschap
Sporten en bewegen	
Aantal vragen gericht op sport en/ of bewegen	6
Definitie/ operationalisatie sport	lichamelijke sport
Definitie/ operationalisatie bewegen	huishoudelijke activiteiten
Referentieperiode sport en/ of bewegen	doorgaans/ gewoonlijk per week
Informatie in termen van FITT*	frequentie en tijd sport frequentie en tijd diverse beweegactiviteiten
Overige relevante informatie	mate van beperking bij diverse beweegactiviteiten
Uitkomstmaten	
Vragen over lengte/ gewicht	nee
Vragen over lichamelijke inactiviteit	ja (3)
Validiteit en betrouwbaarheid	
Validiteit	onbekend
Betrouwbaarheid	onbekend

*FITT = frequentie, intensiteit, tijd (duur) en type activiteit

Referenties

www.cbs.nl

www.rapportage-sport.nl

Permanent Onderzoek naar de Leefsituatie (POLS) Gezondheidsenquête	
Verantwoordelijke instantie	Centraal Bureau voor de Statistiek
Doel	
Frequentie	jaarlijks, vanaf 1997
Doelpopulatie	niet-geinstitutionaliseerde bevolking
Steekproefeenheid	persoon
Steekproefgrootte	
Weging	herweging naar geslacht, leeftijd, burgerlijke staat, stedelijkheidsgraad en provincie
Vorm	mondeling of schriftelijk
Totaal aantal vragen	36
Type vragen	multiple choice
Beschikbaarheid data	via het Wetenschappelijk Statistische Agentschap
Sporten en bewegen	
Aantal vragen gericht op sport en/ of bewegen	5
Definitie/ operationalisatie sport	sportbeoefening
Definitie/ operationalisatie bewegen	woon/werkverkeer, lichamelijke activiteit op werk of school, huishoudelijke activiteiten, vrije tijd: wandelen, fietsen, tuinieren, klussen/ doe-het-zelven
Referentieperiode sport en/ of bewegen	normale week in de afgelopen maanden
Informatie in termen van FITT*	frequentie, intensiteit, tijd en type sport frequentie, intensiteit en tijd diverse beweegactiviteiten
Overige relevante informatie	mate van beperking bij diverse beweegactiviteiten
Uitkomstmaten	percentage dat voldoet aan verschillende beweegnormen, tijd besteed aan verschillende activiteiten, tijd besteed aan domeinen van lichamelijke activiteit, tijd besteed aan licht, matig, zwaar intensieve activiteiten (kan ook worden uitgedrukt in scores)
Vragen over lengte/ gewicht	nee
Vragen over lichamelijke inactiviteit	nee
Validiteit en betrouwbaarheid	
Validiteit	zie valideringsstudie
Betrouwbaarheid	zie valideringsstudie

*FITT = frequentie, intensiteit, tijd (duur) en type activiteit

Referenties

WENDEL-VOS GC, SCHUIT AJ, SARIS WH, KROMHOUT D. Reproducibility and relative validity of the short questionnaire to assess health-enhancing physical activity. J Clin Epidemiol 2003; 56 (12): 1163-1169.

Permanent Onderzoek naar de Leefsituatie (POLS) Module Gezondheid en Arbeid	
Verantwoordelijke instantie	Centraal Bureau voor de Statistiek
Doel	het schetsen van een zo volledig mogelijk overzicht van ontwikkelingen in de gezondheidstoestand, het gebruik van medische voorzieningen, de leefstijl en de deelname aan landelijke preventieve gezondheidsprogramma's van de Nederlandse bevolking. De vragen over gezondheid zijn voor werkenden aangevuld met een vragenblok over de kwaliteit van de arbeid met als doel inzicht te krijgen in de ervaren arbeidsomstandigheden.
Frequentie	jaarlijks, vanaf 1997
Doelpopulatie	personen van 0 jaar en ouder in particuliere huishoudens in Nederland
Steekproefeenheid	persoon
Steekproefgrootte	10.000
Weging	herweging naar geslacht, leeftijd, burgerlijke staat, werk en rookgedrag
Vorm	mondeling
Totaal aantal vragen	42 blokken
Type vragen	multiple choice en open vragen
Beschikbaarheid data	via het Wetenschappelijk Statistische Agentschap
Sporten en bewegen	
Aantal vragen gericht op sport en/ of bewegen	6
Definitie/ operationalisatie sport	-
Definitie/ operationalisatie bewegen	lichamelijk zwaar werk, wandelen, fietsen, huishoudelijke activiteiten
Referentieperiode sport en/ of bewegen	-
Informatie in termen van FITT*	tijd diverse beweegactiviteiten
Overige relevante informatie	mate van beperking bij diverse beweegactiviteiten, ongevallen
Uitkomstmaten	
Vragen over lengte/ gewicht	ja
Vragen over lichamelijke inactiviteit	nee
Validiteit en betrouwbaarheid	
Validiteit	onbekend
Betrouwbaarheid	onbekend

*FITT = frequentie, intensiteit, tijd (duur) en type activiteit

Referenties

www.cbs.nl
www.rapportage-sport.nl

Permanent Onderzoek naar de Leefsituatie (POLS) Module mini TBO	
Verantwoordelijke instantie	Centraal Bureau voor de Statistiek
Doel	inzicht verkrijgen in dagelijkse tijdsbesteding van de Nederlandse bevolking
Frequentie	tweejaarlijks, vanaf 1997
Doelpopulatie	personen van 12 jaar en ouder in particuliere huishoudens in Nederland
Steekproefeenheid	persoon
Steekproefgrootte	5.000
Weging	
Vorm	schriftelijk
Totaal aantal vragen	n.v.t.
Type vragen	open vragen
Beschikbaarheid data	via het Wetenschappelijk Statistische Agentschap
Sporten en bewegen	
Aantal vragen gericht op sport en/ of bewegen	n.v.t.
Definitie/ operationalisatie sport	-
Definitie/ operationalisatie bewegen	-
Referentieperiode sport en/ of bewegen	dag
Informatie in termen van FITT*	tijd diverse beweegactiviteiten
Overige relevante informatie	
Uitkomstmaten	
Vragen over lengte/ gewicht	nee
Vragen over lichamelijke inactiviteit	ja
Validiteit en betrouwbaarheid	
Validiteit	onbekend
Betrouwbaarheid	onbekend

*FITT = frequentie, intensiteit, tijd (duur) en type activiteit

Opmerking: vervolg staat ter discussie

Opmerking: i.t.t. TBO wordt de module Mini TBO het hele jaar door uitgezet

Referenties

www.cbs.nl
 www.rapportage-sport.nl
 www.scp.nl

Aanvullend Voorzieningengebruik Onderzoek - Gehandicapten 2000	
Verantwoordelijke instantie	Sociaal en Cultureel Planbureau
Doel	aanvullende informatie verkrijgen over onderwerpen als aanpassingen op de arbeidsplaats, extra kosten die mensen met gezondheidsproblemen maken, het gebruik van speciaal vervoer en de toegankelijkheid van openbare gebouwen
Frequentie	voorlopig eenmalig
Doelpopulatie	Nederlandse huishoudens met een of meer gehandicapte leden
Steekproefeenheid	respondenten van reguliere AVO '99 van 18 jaar en ouder met een handicap of beperking
Steekproefgrootte	2.000
Weging	naar leeftijd, geslacht en ernst van de beperking
Vorm	mondeling
Totaal aantal vragen	16 blokken
Type vragen	multiple choice en open vragen
Beschikbaarheid data	via het Steinmetz-archief
Sporten en bewegen	
Aantal vragen gericht op sport en/ of bewegen	4
Definitie/ operationalisatie sport	-
Definitie/ operationalisatie bewegen	-
Referentieperiode sport en/ of bewegen	-
Informatie in termen van FITT*	-
Overige relevante informatie	vrijwilligerswerk bij een sportvereniging, mate van beperking bij diverse beweegactiviteiten
Uitkomstmaten	
Vragen over lengte/ gewicht	nee
Vragen over lichamelijke inactiviteit	nee
Validiteit en betrouwbaarheid	
Validiteit	onbekend
Betrouwbaarheid	onbekend

*FITT = frequentie, intensiteit, tijd (duur) en type activiteit

Referenties

www.rapportage-sport.nl
www.scp.nl

DONGEN. Aanvullend Voorzieningengebruik Onderzoek 2003. Onderzoeksverantwoording [computerfile]. Amsterdam, Steinmetz Archives (P1660), 2004.

DONGEN. AVO Lichamelijke beperkingen 2000. Onderzoeksverantwoording [computerfile]. Amsterdam, Steinmetz Archives, 2000.

Tijdsbestedingsonderzoek (TBO)	
Verantwoordelijke instantie	Sociaal en Cultureel Planbureau, samen met Adviesdienst Verkeer & Vervoer, Katholieke Universiteit Brabant, NOS/Teleac en Cebuco
Doel	inzicht verkrijgen in ontwikkeling in tijdsbesteding
Frequentie	vijfjaarlijks, vanaf 1975
Doelpopulatie	niet-geïnstitutionaliseerde bevolking van 12 jaar en ouder
Steekproefeenheid	huishouden
Steekproefgrootte	1.500-3.000
Weging	
Vorm	mondeling en schriftelijk
Totaal aantal vragen	vragenlijst: 164 + 114
Type vragen	multiple choice en open vragen
Beschikbaarheid data	via het Steinmetz-archief
Sporten en bewegen	
Aantal vragen gericht op sport en/ of bewegen	vragenlijst: 17 + 6
Definitie/ operationalisatie sport	sport
Definitie/ operationalisatie bewegen	wandelen, fietsen, tuinieren, huishoudelijke bezigheden
Referentieperiode sport en/ of bewegen	vragenlijst: -; dagboek: afgelopen dag, activiteiten per 15 minuten
Informatie in termen van FITT*	frequentie en type sport frequentie en tijd diverse beweegactiviteiten
Overige relevante informatie	lidmaatschap, sportverband, sportwedstrijden, vrijwilligerswerk, afstand actief transport
Uitkomstmaten	NNGB
Vragen over lengte/ gewicht	ja
Vragen over lichamelijke inactiviteit	ja (12 + 4)
Validiteit en betrouwbaarheid	
Validiteit	onbekend
Betrouwbaarheid	onbekend

*FITT = frequentie, intensiteit, tijd (duur) en type activiteit

Referenties

www.scp.nl
www.tijdsbesteding.nl

Ongevallen en Bewegen in Nederland (OBiN)	
Verantwoordelijke instantie	Stichting Consument en Veiligheid, Ministerie van VWS, TNO Kwaliteit van Leven, SWOV, Universiteit Utrecht
Doel	het meten van de incidentie en de prevalentie van letsels in Nederland die ontstaan door verkeersongevallen, sport, arbeidsongevallen en privé-ongevallen; het in kaart brengen van de medische consumptie, het verzuim en de overige gevolgen van dit letsel; inzicht verkrijgen in de sportparticipatie van personen van 4 jaar en ouder en in de kans op blessures die men daarbij heeft; het monitoren van het bewegen en de relatie tussen bewegen en gezondheid: inzicht krijgen in het feit of en hoe de Nederlands bevolking van 4 jaar en ouder aan lichaamsbeweging doet en wat de lichamelijke belasting daarbij is.
Frequentie	jaarlijks, vanaf 2000, in 2006 gewijzigd
Doelpopulatie	Nederlandse bevolking (letseldeel: vanaf 0 jaar; sportdeel vanaf 4 jaar, bewegingsdeel vanaf 4 jaar; in het geval van personen jonger dan 12 jaar zijn de vragen gesteld aan de ouders)
Steekproefeenheid	huishouden
Steekproefgrootte	10.000
Weging	n.v.t. aselechte steekproef m.b.v. Random Digit Dialling, m.i.v. 2006 via een panel
Vorm	telefonisch (deels via Internet vanaf 2006)
Totaal aantal vragen	Afhankelijk van de modules die worden uitgevraagd
Type vragen	multiple choice en open vragen
Beschikbaarheid data	via Ministerie van VWS
Sporten en bewegen	
Aantal vragen gericht op sport en/ of bewegen	
Definitie/ operationalisatie sport	Conform RSO (vanaf 2006)
Definitie/ operationalisatie bewegen	Werk/school, ww verkeer, huishoudelijk werk, tuinieren/klussen, sport, fietsen, lopen, overig
Referentieperiode sport en/ of bewegen	Sport afgelopen 12 maanden, bewegen deels gewone week tijdens zomer/winter, deels gisteren
Informatie in termen van FITT*	frequentie, tijd en type sport frequentie en tijd zittende, licht, matig en zwaar inspannende activiteiten
Overige relevante informatie	lidmaatschap, blessures, stoppen met sporten, mening over voldoende sporten/ bewegen
Uitkomstmaten	NNGB, fitnorm, combinorm
Vragen over lengte/ gewicht	ja
Vragen over lichamelijke inactiviteit	ja
Validiteit en betrouwbaarheid	
Validiteit	onbekend
Betrouwbaarheid	onbekend

*FITT = frequentie, intensiteit, tijd (duur) en type activiteit

Nationale Gezondheidstest (NGT)	
Verantwoordelijke instantie	TNO Kwaliteit van Leven, Stichting Pur Sang
Doel	
Frequentie	jaarlijks, vanaf 1999/2000
Doelpopulatie	Nederlandse bevolking van 16-65;
Steekproefeenheid	personen, deelnemers die zich aanmelden voor deelname, daarnaast worden deelnemers speciaal geworven (bedrijven, inactieven e.d.)
Steekproefgrootte	maximaal 10.000
Weging	n.v.t.
Vorm	schriftelijk en test (tevens via Internet vanaf medio 2004)
Totaal aantal vragen	58
Type vragen	overwegend multiple choice
Beschikbaarheid data	TNO KvL
Sporten en bewegen	
Aantal vragen gericht op sport en/ of bewegen	10 met name bewegen
Definitie/ operationalisatie sport	
Definitie/ operationalisatie bewegen	activiteiten die tenminste even zwaar zijn als stevig doorwandelen of fietsen
Referentieperiode bewegen	afgelopen maand
Informatie in termen van FITT*	frequentie in dagen per week 30 (matig) resp 20 minuten (zwaar)
Overige relevante informatie	invloed sociale omgeving, langdurige aandoeningen, kwaliteit van leven Gemeten worden: lengte, gewicht, buikomvang, fitheid en kracht
Uitkomstmaten	NNGB, fitnorm
Vragen over lengte/ gewicht	ja (wordt gemeten)
Vragen over lichamelijke inactiviteit	nee, niet expliciet
Validiteit en betrouwbaarheid	
Validiteit	onbekend
Betrouwbaarheid	onbekend

*FITT = frequentie, intensiteit, tijd (duur) en type activiteit

Richtlijn Sportdeelname-Onderzoek (RSO)	
Verantwoordelijke instantie	Mulier Instituut
Doel	afspraken over de (basis)vraagstelling van grootschalig sportdeelname onderzoek op landelijk en gemeentelijk niveau
Frequentie	afhankelijk van gemeentelijke initiatieven
Doelpopulatie	algemene bevolking
Steekproefeenheid	personen
Steekproefgrootte	
Weging	
Vorm	schriftelijk en telefonisch
Totaal aantal vragen	8 (basismodule)
Type vragen	multiple choice vragen
Beschikbaarheid data	Mulier instituut
Sporten en bewegen	
Aantal vragen gericht op sport en/ of bewegen	8 (sport)
Definitie/ operationalisatie sport	activiteiten verricht volgens gebruiken en regels uit de sportwereld (toonlijst ca 50 sporten)
Definitie/ operationalisatie bewegen	n.v.t.
Referentieperiode sport en/ of bewegen	afgelopen 12 maanden
Informatie in termen van FITT*	frequentie in afgelopen 12 maanden per type sport
Overige relevante informatie	lidmaatschap, blessures, stoppen met sporten, mening over voldoende sporten/ bewegen
Uitkomstmaten	sportparticipatie
Vragen over lengte/ gewicht	nee
Vragen over lichamelijke inactiviteit	nee
Validiteit en betrouwbaarheid	
Validiteit	onbekend
Betrouwbaarheid	onbekend

*FITT = frequentie, intensiteit, tijd (duur) en type activiteit

International Physical Activity Questionnaire (IPAQ)	
Verantwoordelijke instantie	IPAQ groep
Doel	ontwikkeling van een algemeen instrument voor het meten van Fysieke Activiteit
Frequentie	n.v.t.
Doelpopulatie	algemene bevolking (15-69 jaar)
Steekproefeenheid	n.v.t.
Steekproefgrootte	n.v.t.
Weging	n.v.t.
Vorm	schriftelijk en telefonisch
Totaal aantal vragen	Korte versie: 7 Lange versie: 27
Type vragen	multiple choice en open vragen
Beschikbaarheid data	IPAQ
Sporten en bewegen	
Aantal vragen gericht op sport en/ of bewegen	Korte versie: 7 Lange versie: 27
Definitie/ operationalisatie sport	n.v.t.
Definitie/ operationalisatie bewegen	fysieke activiteiten in het dagelijks leven
Referentieperiode sport en/ of bewegen	afgelopen 7 dagen
Informatie in termen van FITT*	frequentie, tijd en type fysieke activiteit (zwaar en matig, lopen) In lange versie: werk, transport, huishouden, recreatie en sport, zitten)
Overige relevante informatie	
Uitkomstmaten	Energieverbruik
Vragen over lengte/ gewicht	-
Vragen over lichamelijke inactiviteit	Ja, zitten
Validiteit en betrouwbaarheid	
Validiteit	Matig, wisselende uitkomsten
Betrouwbaarheid	Matig, wisselende uitkomsten

*FITT = frequentie, intensiteit, tijd (duur) en type activiteit

Lokale en Nationale Monitor Jeugdgezondheid	
Verantwoordelijke instantie	GGD Nederland, Landelijke Vereniging voor Thuiszorg
Doel	inzicht verkrijgen in de huidige gezondheidstoestand van kinderen en jongeren tot 19 jaar
Frequentie	vierjaarlijks, vanaf 2005
Doelpopulatie	kinderen en jongeren van 2 tot 19 jaar
Steekproefeenheid	
Steekproefgrootte	
Weging	
Vorm	schriftelijk of mondeling versie voor 2-4, 4-12, 12-19 jarigen
Totaal aantal vragen	33 modules
Type vragen	multiple choice vragen en open vragen
Beschikbaarheid data	via TNO Kwaliteit van Leven?
Sporten en bewegen	
Aantal vragen gericht op sport en/ of bewegen	2-4: 3 4-12: 8 12-19: 42
Definitie/ operationalisatie sport	2-4: activiteiten als zwemmen, peutergym, bewegen op muziek 4-12: sport bij een vereniging (buiten school) (zwemmen, voetballen, ballet, paardrijden enz.) 12-19: sport: denk bijv. aan tennis, (straat)voetbal, skaten, aerobics, dansen) ook in de discotheek), fitness of zwemmen
Definitie/ operationalisatie bewegen	2-4: buiten spelen 4-12: buiten spelen (buiten schooltijd), lopen of zelf fietsen naar school, sport op school (schoolgym, schoolzwemmen, etc.), sport bij een vereniging (buiten school)(zwemmen, voetballen, ballet, paardrijden enz.) 12-19: woon-school verkeer (lopen, fietsen), lichamelijke activiteit op school of werk (licht, gemiddeld en zwaar inspannende activiteiten met voorbeelden), huishoudelijke activiteiten (in en om huis) (licht, gemiddeld en zwaar inspannende activiteiten met voorbeelden), vrije tijd (o.a. wandelen, fietsen, tuinieren, klussen), sporten
Referentieperiode sport en/ of bewegen	afgelopen week

Sporten en bewegen vervolg	
Informatie in termen van FITT*	2-4: frequentie en tijd sporten en bewegen 4-12: frequentie en tijd sporten en bewegen 12-19: frequentie, intensiteit, tijd en type sport; frequentie, intensiteit en tijd diverse beweegactiviteiten
Overige relevante informatie	lidmaatschap (facultatief)
Uitkomstmaten	percentage kinderen dat voldoet aan NNGB (4-19 jaar); percentage kinderen dat veel, gemiddeld of weinig tijd besteedt aan TV/ Video/ DVD, computer (2-19 jaar); percentage kinderen dat veel, gemiddeld of weinig tijd besteedt aan sport (4-19 jaar); percentage kinderen dat veel, gemiddeld of weinig tijd besteedt aan buitenspelen (2-4 jaar); percentage kinderen dat veel, gemiddeld of weinig tijd besteedt aan zwemmen, gymmen etc. (2-4 jaar).
Vragen over lengte/ gewicht	ja (facultatief)
Vragen over lichamelijke inactiviteit	ja (2-4: 4; 4-12: 4; 12-19: 8)
Validiteit en betrouwbaarheid	
Validiteit	onvoldoende, wat betreft 12-19 jarigen overige leeftijden nog onbekend
Betrouwbaarheid	onvoldoende, wat betreft 12-19 jarigen overige leeftijden nog onbekend

*FITT = frequentie, intensiteit, tijd (duur) en type activiteit

Referenties

www.ggdkennisnet.nl/monitors

Nationaal Scholieren Onderzoek (NSO)	
Verantwoordelijke instantie	NIBUD/ Sociaal en Cultureel Planbureau
Doel	inzicht verkrijgen in gedrag, gezondheid, opvattingen en ideeën over financiën, leefwijze, werk en toekomst van de huidige generatie Nederlandse scholieren in het voortgezet onderwijs
Frequentie	tweejaarlijks, vanaf 1984
Doelpopulatie	12-20 jarige jongeren in het regulier voortgezet onderwijs
Steekproefeenheid	school
Steekproefgrootte	10.000-17.000
Weging data	herweging van data naar provincie, schooltype/ leerjaar, denominatie van de school op basis van CBS-statistieken
Vorm	schriftelijk
Totaal aantal vragen	123 vragen (2 a 3 lesuren)
Type vragen	multiple choice en open vragen
Beschikbaarheid data	via het Steinmetz-archief
Sporten en bewegen	
Aantal vragen gericht op sport en/ of bewegen	7
Definitie/ operationalisatie sport	sportieve activiteiten
Definitie/ operationalisatie bewegen	n.v.t.
Referentieperiode sport en/ of bewegen	afgelopen 12 maanden, normale schoolweek
Informatie in termen van FITT*	frequentie en type sport
Overige relevante informatie	lidmaatschap, deelname wedstrijden/competitie, vrijwilligerswerk, motivatie sporten, piekeren sportprestaties
Uitkomstmaten	
Vragen over lengte/ gewicht	nee
Vragen over lichamelijke inactiviteit	ja (4)
Validiteit en betrouwbaarheid	
Validiteit	onbekend
Betrouwbaarheid	onbekend

*FITT = frequentie, intensiteit, tijd (duur) en type activiteit

Referenties

www.niwi.knaw.nl
 www.rapportage-sport.nl
 www.scp.nl

ZEIJL E, KAPPELHOFF J. Het Nationale Scholierenonderzoek (NSO) en het Health Behavior in School-aged Children (HBSC)-onderzoek vergeleken. Den Haag: SCP, 2004.

Zeijl E, Keuzenkamp S. Sociaal en Cultureel Planbureau, Nationaal Scholierenonderzoek 2001 - NSO'01 [computerfile], Amsterdam, Steinmetz Archives (P1578)

Health Behaviour in School-aged Children (HBSC)	
Verantwoordelijke instantie	Trimbos-instituut in samenwerking met de Wereld Gezondheidsorganisatie (WHO)
Doel	inzicht verkrijgen in de leefsituatie en psychische gezondheid van scholieren van 11 t/m 17 jaar in een land, poging tot het in kaart brengen van sociale integratie, psychische gezondheid, risicogedrag en welbevinden van jongeren in Nederland
Frequentie	vierjaarlijks, vanaf 2001
Doelpopulatie	scholieren van 11 t/m 17 jaar
Steekproefeenheid	school
Steekproefgrootte	7.500
Weging data	herweging van data naar geslacht, urbanisatiegraad, schooltype en leerjaar op basis van CBS-statistieken
Vorm	schriftelijk verplicht deel en variabel deel
Totaal aantal vragen	80 vragen
Type vragen	multiple choice vragen
Beschikbaarheid data	analyses in overleg mogelijk volgens het publicatieprotocol van de onderzoeksgroep
Sporten en bewegen	
Aantal vragen gericht op sport en/ of bewegen	4
Definitie/ operationalisatie sport	aantal dagen per week sport en spel zodanig dat men bezweet of buiten adem raakt aantal uren per week sport en spel zodanig dat men buiten adem raakt of zweet
Definitie/ operationalisatie bewegen	aantal dagen laatste 7 dagen 60 minuten bezig met beweging
Referentieperiode sport en/ of bewegen	afgelopen week, gewone week
Informatie in termen van FITT*	frequentie en tijd sport frequentie bewegen
Overige relevante informatie	lidmaatschap
Uitkomstmaten	NNGB
Vragen over lengte/ gewicht	ja
Vragen over lichamelijke inactiviteit	ja
Validiteit en betrouwbaarheid	
Validiteit	'internationaal geaccepteerde en gevalideerde vragen en schalen'
Betrouwbaarheid	onbekend

*FITT = frequentie, intensiteit, tijd (duur) en type activiteit

Referenties

www.hbsc.org
www.rapportage-sport.nl
www.scp.nl
www.trimbos.nl

ZEIJL E, KAPPELHOFF J. Het Nationale Scholierenonderzoek (NSO) en het Health Behavior in School-aged Children (HBSC)-onderzoek vergeleken. Den Haag: SCP, 2004.

Permanent Onderzoek naar de Leefsituatie (POLS) Module Jong	
Verantwoordelijke instantie	Centraal Bureau voor de Statistiek
Doel	inzicht krijgen in de leefsituatie van 12 tot en met 29 jarigen. Het gaat om onderwerpen als uit huis gaan, opvoedingsklimaat thuis, problemen met ouders, schoolbeleving, drugsgebruik en seksualiteit.
Frequentie	1997, 2001, 2003
Doelpopulatie	personen van 12 tot en met 29 jaar in particuliere huishoudens in Nederland
Steekproefeenheid	persoon
Steekproefgrootte	4.000
Weging	herweging naar geslacht, leeftijd, burgerlijke staat, samenstelling huishouden, voornaamste dagelijkse bezigheid, opleidingsniveau
Vorm	mondeling en schriftelijk
Totaal aantal vragen	15 blokken
Type vragen	multiple choice en open vragen
Beschikbaarheid data	via het Wetenschappelijk Statistische Agentschap
Sporten en bewegen	
Aantal vragen gericht op sport en/ of bewegen	2
Definitie/ operationalisatie sport	-
Definitie/ operationalisatie bewegen	-
Referentieperiode sport en/ of bewegen	-
Informatie in termen van FITT*	-
Overige relevante informatie	lidmaatschap, mening over meer bewegen
Uitkomstmaten	
Vragen over lengte/ gewicht	nee
Vragen over lichamelijke inactiviteit	nee
Validiteit en betrouwbaarheid	
Validiteit	onbekend
Betrouwbaarheid	onbekend

*FITT = frequentie, intensiteit, tijd (duur) en type activiteit

Opmerking: vervolg staat ter discussie

Aanvullend Voorzieningengebruik Onderzoek (AVO) - Jeugd	
Verantwoordelijke instantie	Sociaal en Cultureel Planbureau
Doel	inzicht verkrijgen in de mate waarin door Nederlandse huishoudens, alsmede door alle personen van 6 jaar en ouder binnen deze huishoudens, gebruik wordt gemaakt van sociale en culturele voorzieningen van zeer uiteenlopende aard
Frequentie	vierjaarlijks, vanaf 1979
Doelpopulatie	Nederlandse bevolking van 6 jaar en ouder, zelfstandig wonend
Steekproefeenheid	huishouden
Steekproefgrootte	13.000-17.000
Weging	personen: naar leeftijd, geslacht, burgerlijke staat, stedelijkheidsgraad; huishoudens: naar weefactor hoofd huishouden
Vorm	mondeling en schriftelijk
Totaal aantal vragen	huishoudformulier personenformulier jeugd: 12 blokken (personenformulier volwassenen: 18 blokken)
Type vragen	multiple choice en open vragen
Beschikbaarheid data	via het Steinmetz-archief
Sporten en bewegen	
Aantal vragen gericht op sport en/ of bewegen	24
Definitie/ operationalisatie sport	sportieve activiteiten in de vrije tijd, dus buiten werktijd en buiten de schooluren (exclusief vissen en denksporten)
Definitie/ operationalisatie bewegen	-
Referentieperiode sport en/ of bewegen	afgelopen 12 maanden
Informatie in termen van FITT*	frequentie en type sport
Overige relevante informatie	lidmaatschap, organisatorisch verband, deelname competitie/ trainingen, accommodatie, sportblessures, zwemdiploma, bezoek sportwedstrijden
Uitkomstmaten	
Vragen over lengte/ gewicht	nee
Vragen over lichamelijke inactiviteit	ja (1)
Validiteit en betrouwbaarheid	
Validiteit	onbekend
Betrouwbaarheid	onbekend

*FITT = frequentie, intensiteit, tijd (duur) en type activiteit

A Vragenlijsten sport en bewegen

In de bijlagen zijn de vragenlijsten opgenomen die in het advies zijn opgenomen

Sport

RSO

Bewegen Volwassenen

Permanent Onderzoek naar de Leefsituatie (POLS) – Gezondheidsenquête (SQUASH)

Lokale en Nationale Monitor Volksgezondheid – standaardvraagstelling bewegen (SQUASH + NNGB-vragen)

Ongevallen en Bewegen in Nederland (OBiN) 2005

IPAQ vragenlijst (lange en korte versie)

Bewegen Jeugd

Lokale en Nationale Monitor Jeugdgezondheid – standaardvraagstelling bewegen

Sport

Richtlijnen Sportdeelname Onderzoek (RSO)

BASISMODULE SCHRIFTELIJKE ENQUÊTE

Introductie

De volgende vragen gaan over sportbeoefening. Het gaat om activiteiten die u in de afgelopen twaalf maanden heeft verricht volgens gebruiken en regels uit de sportwereld. U moet dus denken aan bijvoorbeeld badminton, fitness, toerfietsen en schaken, maar niet aan yoga, tuinieren, puzzelen of fietsen naar de bakker. Sporten die u tijdens de vakanties heeft beoefend, tellen wel mee; sporten tijdens lessen lichamelijke opvoeding op school niet.

Vraag 1. Welke sport of sporten heeft u in de afgelopen twaalf maanden beoefend?

☐ aerobics/steps (1)	☐ motorsport (26)
☐ atletiek (2)	☐ paardensport (27)
☐ badminton (3)	☐ roeien (28)
☐ basketbal (4)	☐ schaatsen (29)
☐ biljart/poolbiljart/snooker (5)	☐ schaken (30)
☐ bowling (6)	☐ schietsport (31)
☐ bridge (7)	☐ skeeleren/skaten (32)
☐ dammen (8)	☐ skiën/langlaufen/snowboarden (33)
☐ danssport (9)	☐ squash (34)
☐ darts (10)	☐ tafeltennis (35)
☐ duiksport (11)	☐ tennis (36)
☐ fitness conditie (12)	☐ vecht- en verdedigingssporten (37)
☐ fitness kracht (13)	☐ veldvoetbal (38)
☐ golf (14)	☐ volleybal (39)
☐ gymnastiek/turnen (15)	☐ wandelsport (40)
☐ handbal (16)	☐ watersport/zeilen/surfen (41)
☐ hardlopen/joggen/trimmen (17)	☐ wielrennen/mountainbiken/ toerfietsen (42)
☐ hockey (18)	☐ zaalvoetbal (43)
☐ honkbal/softbal (19)	☐ zwemsport (44)
☐ jeu de boules (20)	☐ andere sport, namelijk:
☐ kano (21)	..... (45)
☐ karting (22)	☐ geen sport (46) <i>Ga door met vraag 8</i>
☐ klimsport/bergwandelen (23)	
☐ korfbal (24)	
☐ midgetgolf (25)	
-

Vraag 2. Hoeveel keer heeft u in de afgelopen twaalf maanden *in totaal* gesport?

..... keer

De volgende vragen gaan over de sporten die u hebt aangekruist bij vraag 1.

Vraag 3. Welke van deze sporten heeft u de afgelopen twaalf maanden het meest beoefend?

(Vul maximaal drie sporten in. Doe dit door het nummer te noteren dat op bovenstaand toonblad bij de betreffende sport(en) is aangegeven. Als er meer dan drie sporten

in aanmerking komen, vul dan de drie sporten in die u de afgelopen twaalf maanden het meest heeft beoefend.)

Sport 1   Sport 2   Sport 3

--	--	--

Vraag 4. Hoeveel keer heeft u deze sport in de afgelopen twaalf maanden beoefend?

Sport 1	Sport 2	Sport 3
..... x	 x	 x

Vraag 5. Beoefende u deze sport in de afgelopen twaalf maanden... (Per sport meer antwoorden mogelijk)

	Sport 1	Sport 2	Sport 3
als lid van een sportvereniging (1)	☐	☐	☐
als abonnee/lid/cursist van een fitnesscentrum of andere commerciële sportaanbieder (2)	☐	☐	☐
in het kader van bedrijfssport (3)	☐	☐	☐
via het sociaal-cultureel werk, sportbuurtwerk of welzijnswerk (4)	☐	☐	☐
tijdens een georganiseerde sportvakantie (5)	☐	☐	☐
als deelnemer aan een georganiseerd sportevenement (6)	☐	☐	☐
in groepsverband, georganiseerd door uzelf, familie, vrienden en/of kennissen (7)	☐	☐	☐
alleen, ongeorganiseerd (8)	☐	☐	☐
anders, namelijk ..... (9)	☐	☐	☐

Vraag 6. Heeft u voor deze sport in de afgelopen twaalf maanden deelgenomen aan...

(Per sport meer antwoorden mogelijk)

	Sport 1	Sport 2	Sport 3
lessen/cursussen (1)	☐	☐	☐
trainingen (2)	☐	☐	☐
competitie (3)	☐	☐	☐
toernooien/sportevenementen (4)	☐	☐	☐
geen van bovenstaande (5)	☐	☐	☐

Vraag 7. Waar heeft u deze sport in de afgelopen twaalf maanden beoefend? En was dit binnen uw eigen gemeente en/of elders? (Per sport meer antwoorden mogelijk)

	Sport 1		Sport 2		Sport 3	
	eigen gem.	elders	eigen gem.	elders	eigen gem.	elders
Officiële <u>binnensport</u>accommodatie (1) <i>zoals sporthal, gymnastieklokaal, fitnesscentrum/sportschool, overdekt of combi-zwembad, ijshal/ijsbaan (binnen), tennisbaan (binnen), klimhal, karthal etc.</i>	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Officiële <u>buitensport</u>accommodatie (2) <i>zoals voetbalveld, hockeyveld, tennisbaan (buiten), openluchtzwembad, ijsbaan (buiten/halfoverdekt), manege etc.</i>	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sportvoorziening in de openbare ruimte (3) <i>zoals halfpipe, basketbalpleintje, trapveldje/voetbalkooi (met goals) etc.</i>	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Andersoortige voorziening (4) <i>zoals park, bos, bergen, strand, meer, openbare weg, buurthuis, wijkcentrum, café, huis/tuin etc.</i>	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Vraag 8. Ziet u zichzelf als sporter?

- nee, in het geheel niet (1)
- nee, nauwelijks (2)
- enigszins (3)
- ja, tamelijk (4)
- ja, zonder meer (5)

Bewegen Volwassenen

SQUASH vragenlijst (CBS/RIVM)

**Verkorte SQUASH vragenlijst (Lokale en Nationale Monitor Volksgezondheid –
standaardvraagstelling bewegen)**

Ongevallen en Bewegen in Nederland (OBiN)

IPAQ Vragenlijst; Nederlandse lange en korte versie

De CBS/RIVM-versie van de SQUASH

Neem in uw gedachten een normale week in de afgelopen maanden. Wilt u aangeven **hoeveel dagen per week** u de onderstaande activiteiten verrichtte, hoeveel minuten u daar dan **gemiddeld** op zo'n dag mee bezig was en hoe inspannend deze activiteit was?

WOON-WERK/SCHOOL VERKEER (heen en terug)	aantal dagen per week	gemiddelde tijd per dag	inspanning (omcirkelen a.u.b.)
Lopen van/naar werk of school	<input type="text"/> dagen	<input type="text"/> uur <input type="text"/> minuten	langzaam/gemiddeld/snel
Fietsen van/naar werk of school	<input type="text"/> dagen	<input type="text"/> uur <input type="text"/> minuten	langzaam/gemiddeld/snel
Niet van toepassing	<input type="text"/>		
LICHAMELIJKE ACTIVITEIT OP WERK EN SCHOOL			gemiddelde tijd per week
Licht en matig inspannend werk (zittend/staand werk, met af en toe lopen, zoals bureauwerk of lopend werk met lichte lasten)			<input type="text"/> uur <input type="text"/> minuten
Zwaar inspannend werk (lopend werk, waarbij regelmatig zware dingen moeten worden opgetild)			<input type="text"/> uur <input type="text"/> minuten
Niet van toepassing			<input type="text"/>
HUISHOUDELIJKE ACTIVITEITEN		aantal dagen per week	gemiddelde tijd per dag
Licht en matig inspannend huishoudelijk werk (staand werk, zoals koken, afwassen, strijken, kind eten geven/in bad doen en lopend werk, zoals stofzuigen, boodschappen doen)		<input type="text"/> dagen	<input type="text"/> uur <input type="text"/> minuten
Zwaar inspannend huishoudelijk werk (vloer schrobben, tapijt uitkloppen, met zware boodschappen lopen)		<input type="text"/> dagen	<input type="text"/> uur <input type="text"/> minuten
Niet van toepassing		<input type="text"/>	
VRIJE TIJD		aantal dagen per week	gemiddelde tijd per dag
Wandelen		<input type="text"/> dagen	<input type="text"/> uur <input type="text"/> minuten
Fietsen		<input type="text"/> dagen	<input type="text"/> uur <input type="text"/> minuten
Tuinieren		<input type="text"/> dagen	<input type="text"/> uur <input type="text"/> minuten
Klussen/Doe-het-zelven		<input type="text"/> dagen	<input type="text"/> uur <input type="text"/> minuten
Sporten (Hier maximaal 4 opschrijven) <i>bijv.: tennis, handbal, gymnastiek, fitness, schaatsen, zwemmen</i>			
1.	<input type="text"/> dagen	<input type="text"/> uur <input type="text"/> minuten	Licht/gemiddeld/zwaar
2.	<input type="text"/> dagen	<input type="text"/> uur <input type="text"/> minuten	Licht/gemiddeld/zwaar
3.	<input type="text"/> dagen	<input type="text"/> uur <input type="text"/> minuten	licht/gemiddeld/zwaar
4.	<input type="text"/> dagen	<input type="text"/> uur <input type="text"/> minuten	licht/gemiddeld/zwaar
TOTAAL			
Op gemiddeld hoeveel dagen per week bent u, alles bij elkaar opgeteld, tenminste een half uur bezig met fietsen, klussen, tuinieren of sporten?			<input type="text"/> dagen per week

Verkorte SQUASH-vragenlijst

Vraag 1 **Neem in uw gedachten een normale week in de afgelopen maanden. Wilt u aangeven hoeveel dagen per week u de onderstaande activiteiten verrichtte en hoeveel tijd u daar gemiddeld op zo'n dag mee bezig was?**

Geef op iedere regel uw antwoord

Woon/werkverkeer	Aantal dagen per week	Gemiddelde tijd per dag
a. Lopen van/naar werk of school	...	... uur ... minuten
b. Fietsen van/naar werk of school	...	... uur ... minuten
c. Niet van toepassing	☐	
Lichamelijke activiteit op werk of school		Aantal uren per week
a. Licht en matig inspannend werk		... uur
b. Zwaar inspannend werk (lopend werk of werk waarbij Regelmatig zware dingen moeten worden opgetild)		... uur
c. Niet van toepassing	☐	
Huishoudelijke activiteiten	Aantal dagen per week	Gemiddelde tijd per dag
a. Licht en matig inspannend werk (zoals koken, afwassen, strijken etc).	...	... uur ... minuten
b. Zwaar inspannend werk (zoals vloeren schrobben, met zware boodschappen lopen)	...	... uur ... minuten
c. Niet van toepassing	☐	
Vrije tijd	Aantal dagen per week	Gemiddelde tijd per dag
a. Wandelen	...	... uur ... minuten
b. Fietsen	...	... uur ... minuten
c. Tuinieren	...	... uur ... minuten
d. Klussen/doe-het-zelfen	...	... uur ... minuten
e. Sport:		
• voetbal	...	... uur ... minuten
• tennis	...	... uur ... minuten
• zwemmen	...	... uur ... minuten
• anders namelijk:		
_____	...	... uur ... minuten
_____	...	... uur ... minuten
_____	...	... uur ... minuten
f. Niet van toepassing	☐	

OBIN

Directe normvragen NNGB, Fitnorm en combinorm

Er volgt nu een aantal vragen over lichaamsbeweging, zoals bijvoorbeeld wandelen of fietsen, tuinieren, sporten of beweging op het werk of op school. Het gaat om alle lichaamsbeweging die tenminste even inspannend is als stevig doorlopen of fietsen.

(Het gaat om het gemiddeld aantal dagen van een gewone week. Is het minder dan 1 dag per week, dan vult u 0 in.)

Hoeveel dagen per week heeft u in de **zomer** tenminste 30 minuten per dag zulke lichaamsbeweging?

En hoeveel dagen per week heeft u in de **zomer** tenminste 60 minuten per dag zulke lichaamsbeweging?

En hoeveel dagen per week heeft u in de **winter** tenminste 30 minuten per dag zulke lichaamsbeweging?

En hoeveel dagen per week heeft u in de **winter** tenminste 60 minuten per dag zulke lichaamsbeweging?

De volgende vragen gaan over inspannende lichaamsbeweging in uw vrije tijd.

(Het gaat om inspannende lichaamsbeweging in uw vrije tijd die tenminste 20 minuten per keer duurt. Is het minder dan 1 keer per week, dan is het antwoord 0.)

Hoe vaak per week beoefent u in uw vrije tijd in de **zomer** inspannende sporten of zware lichamelijke activiteiten die lang genoeg duren om bezweet te raken?

Hoe vaak per week beoefent u in uw vrije tijd in de **winter** inspannende sporten of zware lichamelijke activiteiten die lang genoeg duren om bezweet te raken?

OBIN Beweegpatroon gisteren

Dan nu een aantal vragen over lichaamsbeweging die u gisteren heeft gehad. Het gaat dus niet om wat u gewoonlijk doet, maar uitsluitend om wat u gisteren heeft gedaan, ook al was dat misschien geen ‘gewone’ dag.

(de enquête wordt telefonisch of via internet afgenomen, de routing door de vragenlijst is afhankelijk van de antwoorden)

Heeft u gisteren

- a. gewerkt/naar school geweest
- b. gereisd van huis naar werk/ gereisd van huis naar school
- c. huishoudelijk werk verricht
- d. getuinerd of geklust
- e. gesport
- f. gefietst anders dan naar werk of school
- g. gelopen anders dan naar werk of school

Per activiteit

Bent u gisteren tijdens ..... een of meer keren tenminste 5 minuten achter elkaar lichamelijk actief geweest?

Hoeveel minuten betrof dat zware lichamelijke inspanning vergelijkbaar met hardlopen of fietsen tegen de wind in?

Hoeveel minuten betrof dat matige lichamelijk inspanning vergelijkbaar met stevig doorlopen of fietsen?

Hoeveel minuten betrof dat lichte lichamelijke inspanning vergelijkbaar met slenteren of heel rustig fietsen?

In een lay out die aansluit bij de SQUASH zou de vraagstelling als volgt kunnen worden opgesteld.
Bij een internet enquête kan de routing door de vragenlijst echter afwijken.

**Dan nu een aantal vragen over lichaamsbeweging die u gisteren heeft gehad.
Het gaat dus niet om wat u gewoonlijk doet, maar uitsluitend om wat u gisteren heeft gedaan, ook al was dat misschien geen ‘gewone’ dag.**

Wilt u aangeven of u gisteren de onderstaande activiteiten hebt verricht en hoeveel tijd u eraan besteed heeft onderscheiden naar:

Zwaar inspannend (vergelijkbaar met hardlopen of fietsen tegen de wind in)

Matig inspannend (vergelijkbaar met stevig doorlopen of fietsen)

Licht inspannend (vergelijkbaar met slenteren of heel rustig fietsen)?

Activiteiten	Gisteren verricht		Tijd besteed* naar mate van inspanning		
	ja	nec	Zwaar	Matig	Licht
Lopen of fietsen naar en van werk/school naar en van huis			..... minuten	..... minuten	..... minuten
Lichamelijke activiteiten op werk of school			..... minuten	..... minuten	..... minuten
Huishoudelijke activiteiten			..... minuten	..... minuten	..... minuten
Wandelen (vrije tijd)			..... minuten	..... minuten	..... minuten
Fietsen (vrije tijd)			..... minuten	..... minuten	..... minuten
Tuinieren of klussen			..... minuten	..... minuten	..... minuten
Sport			..... minuten	..... minuten	..... minuten

In plaats van in minuten kan er voor worden gekozen de tijd zowel in uren als minuten te noteren.

Via interview of internet wordt vastgelegd op welke dag de enquête is afgenomen/ingevuld.

Of het een werk/schooldag is of niet is voor een belangrijk deel te achterhalen door de invulling.

Eventueel kan aanvullend de volgende vraag worden gesteld.

Was gisteren voor u een werkdag/schooldag of een vrije dag?

Werkdag

Schooldag

Vrije dag

OBiN Sedentair gedrag

Wilt u schatten hoeveel uur u op een gemiddelde werk/schooldag (overdag) zit op het werk/school inclusief woon/werk woon/school verkeer?

..... uur

Wilt u schatten hoeveel uur u op een gemiddelde werk/schooldag zit/licht na werk/schooltijd inclusief de avond, exclusief slaaptijd?

..... uur

Wilt u schatten hoeveel uur u op een gemiddelde vrije dag zit/licht, exclusief slapen (vakantie- en feestdagen buiten beschouwing laten)?

..... uur

Wilt u schatten hoeveel uur u op een gemiddelde nacht in bed ligt (ongeacht of u slaapt of niet)?

..... uur

INTERNATIONALE LICHAAMELIJKE ACTIVITEITEN VRAGENLIJST

LANGE VERSIE

Wij zijn geïnteresseerd welke vorm(en) van lichamelijke activiteit mensen verrichten in hun dagelijkse leven. De vragen gaan over uw lichamelijke activiteit **gedurende de afgelopen 7 dagen**. Beantwoordt u alstublieft alle vragen, ook al beschouwt u uzelf als niet lichamenlijk actief.

Zware lichamelijke activiteiten zijn activiteiten die veel lichamelijke inspanning kosten en voor een veel snellere ademhaling zorgen.

Matig intensieve lichamelijke activiteit laat u iets sneller ademen dan normaal.

Deel 1: Lichamelijke activiteit Tijdens het werk

In dit deel moet u denken aan lichamelijke activiteiten die u deed gedurende de afgelopen 7 dagen **tijdens uw werk**. Dit kan zijn betaald werk, werk als zelfstandig ondernemer, tijdens studie, vrijwilligerswerk of ander onbetaald werk dat u buitenshuis heeft verricht. Lichamelijke activiteit in en om het huis, zoals huishoudelijk werk, tuinieren, of de zorg voor familie moet u hier buiten beschouwing laten. Hier wordt naar gevraagd in Deel 3.

1a. Heeft u momenteel een baan of verricht u onbetaald werk buitenshuis?

- ja
- nee → **ga naar Deel 2 over vervoer**

De volgende vragen gaan over alle lichamelijke activiteit die u in de afgelopen 7 dagen deed **op het werk** (betaald en onbetaald werk). Vervoer van en naar het werk wordt hier buiten beschouwing gelaten. Hier wordt in Deel 2 naar gevraagd. Denk *alleen* aan de activiteiten die u **ten minste 10 minuten per keer** heeft verricht.

1b. Als u denkt aan **de afgelopen 7 dagen**, op hoeveel van deze dagen heeft u **zware** lichamelijke activiteiten verricht *tijdens uw werk*, zoals zware lasten tillen, spitten, zwaar constructie werk, de trap oplopen?

— **dagen per week**

- geen zware lichamelijke activiteiten → **ga naar vraag 1d**

1c. Op de dagen dat u **zwaar** lichamenlijk actief was *tijdens uw werk*, hoeveel tijd heeft u daar dan gewoonlijk aan besteed?

— **uren per dag**

— **minuten per dag**

— Weet niet / niet zeker

1d. Als u denkt aan **de afgelopen 7 dagen**, op hoeveel van deze dagen heeft u **matig** intensieve lichamelijke activiteiten verricht *tijdens uw werk*, zoals het dragen van lichte lasten?

– **dagen per week**

– geen matig intensieve lichamelijke activiteiten → **ga naar vraag 1f**

1e. Op de dagen dat u **matig** intensief lichamelijk actief was *tijdens uw werk*, hoeveel tijd heeft u daar dan gewoonlijk aan besteed?

– **uren per dag**

– **minuten per dag**

– Weet niet / niet zeker

1f. Als u denkt aan **de afgelopen 7 dagen**, op hoeveel van deze dagen heeft u **gewandeld** *tijdens uw werk*? Laat hier het wandelen van en naar het werk buiten beschouwing.

– **dagen per week**

geen wandelen → **ga naar Deel 2 over vervoer**

1g. Op de dagen dat u **wandelde** *tijdens uw werk*, hoeveel tijd heeft u daar dan gewoonlijk aan besteed?

– **uren per dag**

– **minuten per dag**

– Weet niet / niet zeker

Deel 2: lichamelijke activiteit tijdens vervoer

Deze vragen gaan over lichamelijke activiteiten die u gedurende **de afgelopen 7 dagen** verrichtte om van de ene naar de andere plaats te komen, inclusief het gaan naar uw werk, de winkel, de film en dergelijke. Denk *alleen* aan de activiteiten die u **ten minste 10 minuten per keer** heeft verricht.

2a. Als u denkt aan **de afgelopen 7 dagen**, op hoeveel van deze dagen heeft u gereisd met een motorvoertuig, zoals trein, bus, auto of tram?

– **dagen per week**

– niet gereisd met motorvoertuig → **ga naar vraag 2c**

2b. Op de dagen dat u **reisde met een motorvoertuig**, hoeveel tijd heeft u daar dan gewoonlijk aan besteed?

– **uren per dag**

– **minuten per dag**

– Weet niet / niet zeker

Denkt u bij de volgende vragen alleen aan het fietsen en wandelen voor het vervoer van en naar het werk, voor boodschappen of om van de ene naar de andere plaats te komen.

2c. Als u denkt aan **de afgelopen 7 dagen**, op hoeveel van deze dagen heeft u ten minste 10 minuten per keer **gefietst om van de ene naar de andere plaats te komen**?

- dagen per week**
- geen fietsen → **ga naar vraag 2e**

2d. Op de dagen dat u **fietste om van de ene naar de andere plaats te komen**, hoeveel tijd heeft u daar dan gewoonlijk aan besteed?

- uren per dag**
- minuten per dag**
- Weet niet / niet zeker

2e. Als u denkt aan **de afgelopen 7 dagen**, op hoeveel van deze dagen heeft u **gewandeld om van de ene naar de andere plaats te komen**?

- dagen per week**
- geen wandelen → **ga naar Deel 3 over activiteiten in en rond het huis**

2f. Op de dagen dat u **wandelde om van de ene naar de andere plaats te komen**, hoeveel tijd heeft u daar dan gewoonlijk aan besteed?

- uren per dag**
- minuten per dag**
- Weet niet / niet zeker

Deel 3: lichamelijke activiteiten in en rond het huis

Dit deel gaat over lichamelijke activiteiten die u gedurende de afgelopen 7 dagen in en rond het huis verrichtte, zoals bijvoorbeeld het huishouden, tuinieren, onderhoudswerk of de zorg voor familie. Denkt u hierbij weer alleen aan de activiteiten die u ten minste 10 minuten per keer heeft verricht.

3a. Als u denkt aan **de afgelopen 7 dagen**, op hoeveel van deze dagen heeft u **zware** werkzaamheden verricht *in de tuin of rond het huis*, zoals zware lasten tillen, houthakken, spitten en dergelijke?

- dagen per week**
- geen zware lichamelijke activiteiten → **ga naar vraag 3c**

3b. Op de dagen dat u **zwaar** lichamelijk actief was *in de tuin of rond het huis*, hoeveel tijd heeft u daar dan gewoonlijk aan besteed?

- uren per dag
- minuten per dag
- Weet niet / niet zeker

3c. Als u denkt aan **de afgelopen 7 dagen**, op hoeveel van deze dagen heeft u **matig** intensieve werkzaamheden verricht *in de tuin of rond het huis*, zoals het dragen van lichte lasten, harken, vegen, of ramen wassen?

- dagen per week
- geen matig intensieve lichamelijke activiteiten → **ga naar vraag 3e**

3d. Op de dagen dat u **matig** intensief lichamelijk actief was *in de tuin of rond het huis*, hoeveel tijd heeft u daar dan gewoonlijk aan besteed?

- uren per dag
- minuten per dag
- Weet niet / niet zeker

3e. Als u denkt aan **de afgelopen 7 dagen**, op hoeveel van deze dagen heeft u **matig** intensieve werkzaamheden verricht *binnenshuis*, zoals het dragen van lichte lasten, de ramen wassen, stofzuigen, de vloer schrobben, of vegen?

- dagen per week
- geen matig intensieve lichamelijke activiteiten → Ga naar Deel 4 over recreatie, sport en vrijetijdsbesteding

3f. Op de dagen dat u **matig** intensief lichamelijk actief was *binnenshuis*, hoeveel tijd heeft u daar dan gewoonlijk aan besteed?

- uren per dag
- minuten per dag
- Weet niet / niet zeker

Deel 4: Lichamelijke activiteit tijdens recreatie, sport en vrijetijdsbesteding

Dit deel gaat over alle lichamelijke activiteit die u verrichtte in de afgelopen 7 dagen tijdens recreatie, sport en vrijetijdsbesteding. Denkt u weer alleen aan die activiteiten die u **ten minste 10 minuten per keer** heeft verricht. Rekent u hier activiteiten die u al eerder heeft genoemd alstublieft **NIET** mee.

4a. Als u denkt aan **de afgelopen 7 dagen**, op hoeveel van deze dagen heeft u *in uw vrije tijd* minstens 10 minuten achter elkaar **gewandeld**? Laat het wandelen wat u eerder genoemd heeft hier buiten beschouwing.

- dagen per week**
- geen wandelen → **ga naar vraag 4c**

4b. Op de dagen dat u **wandelde** *in uw vrije tijd*, hoeveel tijd heeft u daar dan gewoonlijk aan besteed?

- uren per dag**
- minuten per dag**
- Weet niet / niet zeker

4c. Als u denkt aan **de afgelopen 7 dagen**, op hoeveel van deze dagen heeft u *in uw vrije tijd* **zware** lichamelijke activiteiten verricht, zoals aerobics, hardlopen, wielrennen, of zwemmen in een snel tempo?

- dagen per week**
- geen zware lichamelijke activiteiten → **ga naar vraag 4e**

4d. Op de dagen dat u *in uw vrije tijd* **zwaar** lichamelijk actief was, hoeveel tijd heeft u daar dan gewoonlijk aan besteed?

- uren per dag**
- minuten per dag**
- Weet niet / niet zeker

4e. Als u denkt aan **de afgelopen 7 dagen**, op hoeveel van deze dagen heeft u *in uw vrije tijd* **matig** intensieve lichamelijke activiteiten verricht, zoals fietsen in een normaal tempo, zwemmen in een normaal tempo, dubbeltennis?

- dagen per week**
- geen zware lichamelijke activiteiten → **ga naar Deel 5 over zitten**

4f. Op de dagen dat u *in uw vrije tijd* **matig** intensief lichamelijk actief was, hoeveel tijd heeft u daar dan gewoonlijk aan besteed?

- uren per dag**
- minuten per dag**
- Weet niet / niet zeker

DEEL 5: ZITTEN

Dit laatste deel gaat over de tijd die u op uw werk, thuis, tijdens opleiding, of in uw vrije tijd zittend heeft doorgebracht. Bij deze tijd mag zitten achter een bureau, tijd die zittend werd doorgebracht met vrienden, zittend lezen, studeren of tv kijken worden gerekend. Laat u de tijd die u heeft gezeten tijdens het reizen in een motorvoertuig, zoals u al eerder heeft aangegeven, hier buiten beschouwing. Denkt u weer aan de afgelopen 7 dagen.

5a. Hoeveel tijd bracht u gewoonlijk **zittend** door gedurende een **doordeweekse dag in de afgelopen 7 dagen**? Bij deze tijd mag zitten achter een bureau, tijd die zittend wordt doorgebracht met vrienden, zittend lezen, studeren of tv kijken worden gerekend.

uren per dag

minuten per dag

Weet niet / niet zeker

5b. Hoeveel tijd bracht u gewoonlijk **zittend** door gedurende een **weekenddag in de afgelopen 7 dagen**? Bij deze tijd mag zitten achter een bureau, tijd die zittend wordt doorgebracht met vrienden, zittend lezen, studeren of tv kijken worden gerekend.

uren per dag

minuten per dag

Weet niet / niet zeker

Bewegen Jeugd

Standaardvraagstelling bewegen jeugd: 2-12 jaar

Dit is een binnen het project Lokale en Nationale Monitor Jeugdgezondheid ontwikkelde standaardvraagstelling voor de indicator bewegen. Zie ook www.monitoregezondheid.nl en www.ggdkennisnet.nl/monitors.

Doel van de standaardvraagstelling bewegen 2-12 jaar

De standaardvraagstelling bewegen dient ter beschrijving van de mate van lichamelijke (in)activiteit voor de 2-4 en 4-12 jarigen. Met behulp van de standaardvraagstelling Bewegen worden de volgende indicatoren samengesteld:

- percentage kinderen (4-12 jaar) dat voldoet aan de richtlijn voor bewegen in Nederland in de totale indexpopulatie (Nederlandse Norm Gezond Bewegen voor jeugdigen, NNGB);
- percentage kinderen dat veel, gemiddeld of weinig tijd besteedt aan TV/ Video/ DVD, computer (2-12 jaar);
- percentage kinderen dat veel, gemiddeld of weinig tijd besteedt aan sport (4-12 jaar);
- percentage kinderen dat veel, gemiddeld of weinig tijd besteedt aan buitenspelen (2-4 jaar);
- percentage kinderen dat veel, gemiddeld of weinig tijd besteedt zwemmen, gymmen etc. (2-4 jaar).

Er zijn voor de leeftijdsgroep 2-12 jaar vier vragensets:

- vragenset voor ouders van kinderen van 2-4 jaar
- vragenset voor ouders van kinderen van 4-8 jaar
- vragenset voor ouders van kinderen van 8-12 jaar
- vragenset voor kinderen van 8-12 jaar

Vragenset voor ouders van kinderen van 2-4 jaar

Alle vragen hebben betrekking op de afgelopen week. Indien de afgelopen week niet een normale week was (door bijvoorbeeld ziekte of vakantie), dan kunt u dit bij een aantal vragen aangeven.

Vraag 1 Hoeveel dagen per week kijkt uw kind TV/ Video/ DVD? Denk hierbij aan de afgelopen week.

- nooit of minder dan 1 dag per week (ga door naar vraag 3)
- 1 dag per week
- 2 dagen per week
- 3 dagen per week
- 4 dagen per week
- 5 dagen per week
- 6 dagen per week
- 7 dagen per week

- Vraag 2** Hoe lang per dag kijkt uw kind meestal TV/ Video/ DVD? Denk hierbij aan de afgelopen week.
- korter dan een half uur per dag
  - een half uur tot 1 uur per dag
  - 1 tot 2 uur per dag
  - 2 tot 3 uur per dag
  - 3 uur per dag of langer
- Vraag 3** Hoeveel dagen per week is uw kind met de computer bezig (ook spelletjes met spelcomputer, gameboy en dergelijke)? Denk hierbij aan de afgelopen week.
- nooit of minder dan 1 dag per week (ga door naar vraag 5)
  - 1 dag per week
  - 2 dagen per week
  - 3 dagen per week
  - 4 dagen per week
  - 5 dagen per week
  - 6 dagen per week
  - 7 dagen per week
- Vraag 4** Hoe lang per dag is uw kind meestal met de computer bezig (ook spelletjes met spelcomputer, gameboy en dergelijke)? Denk hierbij aan de afgelopen week.
- korter dan een half uur per dag
  - een half uur tot 1 uur per dag
  - 1 tot 2 uur per dag
  - 2 tot 3 uur per dag
  - 3 uur per dag of langer
- Vraag 5** Hoeveel dagen per week speelt uw kind buiten? Denk hierbij aan de afgelopen week.
- nooit of minder dan 1 dag per week (ga door naar vraag 7)
  - 1 dag per week
  - 2 dagen per week
  - 3 dagen per week
  - 4 dagen per week
  - 5 dagen per week
  - 6 dagen per week
  - 7 dagen per week
  - mijn kind heeft afgelopen week niet buiten gespeeld, maar doet dat in een normale week wel (ga door naar vraag ....)
- Vraag 6** Hoe lang per dag speelt uw kind meestal buiten? Denk hierbij aan de afgelopen week.
- korter dan een half uur per dag
  - een half uur tot 1 uur per dag
  - 1 tot 2 uur per dag
  - 2 tot 3 uur per dag
  - 3 uur per dag of langer

- Vraag 7** Hoeveel keer per week doet uw kind aan activiteiten als zwemmen, peutergym, bewegen op muziek? Denk hierbij aan de afgelopen week.
- nooit of minder dan 1 keer per week (ga door naar vraag ....)
  - 1 keer per week
  - 2 keer per week
  - 3 keer per week
  - 4 keer per week
  - 5 keer per week of vaker
  - mijn kind heeft deze activiteiten afgelopen week niet uitgevoerd, maar doet dat in een normale week wel (ga door naar vraag ....)

Vragenset voor ouders van kinderen van 4-8 jaar

Alle vragen hebben betrekking op de afgelopen week. Indien de afgelopen week niet een normale week was (door bijvoorbeeld ziekte of vakantie), dan kunt u dit bij een aantal vragen aangeven.

- Vraag 1** Hoeveel dagen per week gaat uw kind lopend of zelf fietsend naar school? Denk hierbij aan de afgelopen week.
- nooit of minder dan 1 dag per week (ga door naar vraag 3)
  - 1 dag per week
  - 2 dagen per week
  - 3 dagen per week
  - 4 dagen per week
  - 5 dagen per week
  - mijn kind is afgelopen week niet naar school geweest (ga door naar vraag 4)
- Vraag 2** Hoe lang is uw kind meestal lopend of zelf fietsend per dag onderweg van huis naar school en van school naar huis? (tel de minuten bij elkaar op van één dag (ochtend en middag))? Denk hierbij aan de afgelopen week.
- korter dan 10 minuten per dag
  - 10 tot 20 minuten per dag
  - 20 tot 30 minuten per dag
  - 30 minuten tot een uur per dag
  - een uur per dag of langer
- Vraag 3** Hoeveel keer per week heeft uw kind sport op school, zoals schoolgym, schoolzwemmen enz? Denk hierbij aan de afgelopen week
- nooit of minder dan 1 keer per week
  - 1 keer per week
  - 2 keer per week
  - 3 keer per week
  - 4 keer per week
  - 5 keer per week of vaker
  - mijn kind is afgelopen week niet naar school geweest

- Vraag 4** Is uw kind lid van een (of meerdere) sportvereniging (en)?
- Ja
  - Nee (ga door naar vraag 7)
- Vraag 5** Hoeveel keer per week doet uw kind aan sport bij een vereniging (buiten school)? (zwemmen, voetballen, ballet, paardrijden enz)? Denk hierbij aan de afgelopen week.
- nooit of minder dan 1 keer per week (ga door naar vraag 7)
  - 1 keer per week
  - 2 keer per week
  - 3 keer per week
  - 4 keer per week
  - 5 keer per week
  - 6 keer per week
  - 7 keer per week
  - mijn kind heeft afgelopen week niet gesport, maar doet dat in een normale week wel (ga door naar vraag 7)
- Vraag 6** Hoe lang per keer sport uw kind meestal? Denk hierbij aan de afgelopen week.
- korter dan een half uur per keer
  - een half uur tot 1 uur per keer
  - 1 tot 2 uur per keer
  - 2 tot 3 uur per keer
  - 3 uur per keer of langer
- Vraag 7** Hoeveel dagen per week kijkt uw kind TV/Video/DVD? Denk hierbij aan de afgelopen week.
- nooit of minder dan 1 dag per week (ga door naar vraag 9)
  - 1 dag per week
  - 2 dagen per week
  - 3 dagen per week
  - 4 dagen per week
  - 5 dagen per week
  - 6 dagen per week
  - 7 dagen per week
- Vraag 8** Hoe lang per dag kijkt uw kind meestal TV/Video/DVD? Denk hierbij aan de afgelopen week.
- korter dan een half uur per dag
  - een half uur tot 1 uur per dag
  - 1 tot 2 uur per dag
  - 2 tot 3 uur per dag
  - 3 uur per dag of langer

Vraag 9 Hoeveel dagen per week zit uw kind achter de computer, Internet, gameboy (buiten schooltijd)? Denk hierbij aan de afgelopen week.

- nooit of minder dan 1 dag per week (ga door naar vraag 11)
- 1 dag per week
- 2 dagen per week
- 3 dagen per week
- 4 dagen per week
- 5 dagen per week
- 6 dagen per week
- 7 dagen per week

Vraag 10 Hoe lang per dag zit uw kind meestal achter de computer of Internet (buiten schooltijd)? Denk hierbij aan de afgelopen week.

- korter dan een half uur per dag
- een half uur tot 1 uur per dag
- 1 tot 2 uur per dag
- 2 tot 3 uur per dag
- 3 uur per dag of langer

Vraag 11 Hoeveel dagen per week speelt uw kind buiten (buiten schooltijd)? Denk hierbij aan de afgelopen week.

- nooit of minder dan 1 dag per week
- 1 dag per week
- 2 dagen per week
- 3 dagen per week
- 4 dagen per week
- 5 dagen per week
- 6 dagen per week
- 7 dagen per week
- mijn kind heeft afgelopen week niet buiten gespeeld, maar doet dat in een normale week wel

Vraag 12 Hoe lang per dag speelt uw kind meestal buiten (buiten schooltijd)? Denk hierbij aan de afgelopen week.

- korter dan een half uur per dag
- een half uur tot 1 uur per dag
- 1 tot 2 uur per dag
- 2 tot 3 uur per dag
- 3 uur per dag of langer

Vragenset voor ouders van kinderen van 8-12 jaar

Alle vragen hebben betrekking op de afgelopen week. Indien de afgelopen week niet een normale week was (door bijvoorbeeld ziekte of vakantie), dan kunt u dit bij een aantal vragen aangeven.

Vraag 1 Hoeveel dagen per week gaat uw kind lopend of zelf fietsend naar school? Denk hierbij aan de afgelopen week.

- nooit of minder dan 1 dag per week (ga door naar vraag 3)
- 1 dag per week
- 2 dagen per week
- 3 dagen per week
- 4 dagen per week
- 5 dagen per week
- mijn kind is afgelopen week niet naar school geweest (ga door naar vraag 4)

Vraag 2 Hoe lang is uw kind meestal lopend of zelf fietsend per dag onderweg van huis naar school en van school naar huis? (tel de minuten bij elkaar op van één dag (ochtend en middag))? Denk hierbij aan de afgelopen week.

- korter dan 10 minuten per dag
- 10 tot 20 minuten per dag
- 20 tot 30 minuten per dag
- 30 minuten tot een uur per dag
- een uur per dag of langer

Vraag 3 Hoeveel keer per week heeft uw kind sport op school, zoals schoolgym, schoolzwemmen enz? Denk hierbij aan de afgelopen week.

- nooit of minder dan 1 keer per week
- 1 keer per week
- 2 keer per week
- 3 keer per week
- 4 keer per week
- 5 keer per week of vaker
- mijn kind is afgelopen week niet naar school geweest

Vraag 4 Is uw kind lid van een (of meerdere) sportvereniging(en)?

- Ja
- Nee (ga door naar vraag 7)

- Vraag 5** Hoeveel keer per week doet uw kind aan sport bij een vereniging (buiten school)? (zwemmen, voetballen, ballet, paardrijden enz)? Denk hierbij aan de afgelopen week.
- nooit of minder dan 1 keer per week (ga door naar vraag 7)
  - 1 keer per week
  - 2 keer per week
  - 3 keer per week
  - 4 keer per week
  - 5 keer per week
  - 6 keer per week
  - 7 keer per week
  - mijn kind heeft afgelopen week niet gesport, maar doet dat in een normale week wel (ga door naar vraag 7)
- Vraag 6** Hoe lang per keer sport uw kind meestal? Denk hierbij aan de afgelopen week.
- korter dan een half uur per keer
  - een half uur tot 1 uur per keer
  - 1 tot 2 uur per keer
  - 2 tot 3 uur per keer
  - 3 uur per keer of langer
- Vraag 7** Hoeveel dagen per week kijkt uw kind TV/Video/DVD? Denk hierbij aan de afgelopen week.
- nooit of minder dan 1 dag per week (ga door naar vraag 9)
  - 1 dag per week
  - 2 dagen per week
  - 3 dagen per week
  - 4 dagen per week
  - 5 dagen per week
  - 6 dagen per week
  - 7 dagen per week
- Vraag 8** Hoe lang per dag kijkt uw kind meestal TV/Video/DVD? Denk hierbij aan de afgelopen week.
- korter dan een half uur per dag
  - een half uur tot 1 uur per dag
  - 1 tot 2 uur per dag
  - 2 tot 3 uur per dag
  - 3 uur per dag of langer

Vraag 9 Hoeveel dagen per week zit uw kind achter de computer, Internet, gameboy (buiten schooltijd)? Denk hierbij aan de afgelopen week.

- nooit of minder dan 1 dag per week (ga door naar vraag 11)
- 1 dag per week
- 2 dagen per week
- 3 dagen per week
- 4 dagen per week
- 5 dagen per week
- 6 dagen per week
- 7 dagen per week

Vraag 10 Hoe lang per dag zit uw kind meestal achter de computer of Internet (buiten schooltijd)? Denk hierbij aan de afgelopen week.

- korter dan een half uur per dag
- een half uur tot 1 uur per dag
- 1 tot 2 uur per dag
- 2 tot 3 uur per dag
- 3 uur per dag of langer

Vraag 11 Hoeveel dagen per week speelt uw kind buiten (buiten schooltijd)? Denk hierbij aan de afgelopen week.

- nooit of minder dan 1 dag per week
- 1 dag per week
- 2 dagen per week
- 3 dagen per week
- 4 dagen per week
- 5 dagen per week
- 6 dagen per week
- 7 dagen per week
- mijn kind heeft afgelopen week niet buiten gespeeld, maar doet dat in een normale week wel

Vraag 12 Hoe lang per dag speelt uw kind meestal buiten (buiten schooltijd)? Denk hierbij aan de afgelopen week.

- korter dan een half uur per dag
- een half uur tot 1 uur per dag
- 1 tot 2 uur per dag
- 2 tot 3 uur per dag
- 3 uur per dag of langer

Vragenset voor kinderen van 8-12 jaar

Alle vragen hebben betrekking op de afgelopen week. Indien de afgelopen week niet een normale week was (door bijvoorbeeld ziekte of vakantie), dan kun jij dit bij een aantal vragen aangeven.

- Vraag 1** Hoeveel dagen per week ga jij lopend of zelf fietsend naar school? Denk hierbij aan de afgelopen week.
- nooit of minder dan 1 dag per week (ga door naar vraag 3)
  - 1 dag per week
  - 2 dagen per week
  - 3 dagen per week
  - 4 dagen per week
  - 5 dagen per week
  - ik ben afgelopen week niet naar school geweest (ga door naar vraag 4)
- Vraag 2** Hoe lang ben je meestal lopend of zelf fietsend per dag onderweg van huis naar school en van school naar huis? (tel de minuten bij elkaar op van één dag (ochtend en middag))? Denk hierbij aan de afgelopen week.
- korter dan 10 minuten per dag
  - 10 tot 20 minuten per dag
  - 20 tot 30 minuten per dag
  - 30 minuten tot een uur per dag
  - een uur per dag of langer
- Vraag 3** Hoeveel keer per week heb jij sport op school, zoals schoolgym, schoolzwemmen enz? Denk hierbij aan de afgelopen week.
- nooit of minder dan 1 keer per week
  - 1 keer per week
  - 2 keer per week
  - 3 keer per week
  - 4 keer per week
  - 5 keer per week of vaker
  - ik ben afgelopen week niet naar school geweest
- Vraag 4** Ben je lid van een (of meerdere) sportvereniging(en)?
- Ja
  - Nee (ga door naar vraag 7)

- Vraag 5** Hoeveel keer per week sport je bij een vereniging (buiten school)? (zwemmen, voetballen, ballet, paardrijden enz)? Denk hierbij aan de afgelopen week.
- nooit of minder dan 1 keer per week (ga door naar vraag 7)
  - 1 keer per week
  - 2 keer per week
  - 3 keer per week
  - 4 keer per week
  - 5 keer per week
  - 6 keer per week
  - 7 keer per week
  - ik heb afgelopen week niet gesport, maar doe dat in een normale week wel (ga door naar vraag 7)
- Vraag 6** Hoe lang per keer sport je meestal? Denk hierbij aan de afgelopen week.
- korter dan een half uur per keer
  - een half uur tot 1 uur per keer
  - 1 tot 2 uur per keer
  - 2 tot 3 uur per keer
  - 3 uur per keer of langer
- Vraag 7** Hoeveel dagen per week kijk jij TV/Video/DVD? Denk hierbij aan de afgelopen week.
- nooit of minder dan 1 dag per week (ga door naar vraag 9)
  - 1 dag per week
  - 2 dagen per week
  - 3 dagen per week
  - 4 dagen per week
  - 5 dagen per week
  - 6 dagen per week
  - 7 dagen per week
- Vraag 8** Hoe lang per dag kijk je meestal TV/Video/DVD? Denk hierbij aan de afgelopen week.
- korter dan een half uur per dag
  - een half uur tot 1 uur per dag
  - 1 tot 2 uur per dag
  - 2 tot 3 uur per dag
  - 3 uur per dag of langer

Vraag 9 Hoeveel dagen per week zit je achter de computer, Internet, gameboy (buiten schooltijd)? Denk hierbij aan de afgelopen week.

- nooit of minder dan 1 dag per week (ga door naar vraag 11)
- 1 dag per week
- 2 dagen per week
- 3 dagen per week
- 4 dagen per week
- 5 dagen per week
- 6 dagen per week
- 7 dagen per week

Vraag 10 Hoe lang per dag zit je meestal achter de computer of Internet (buiten schooltijd)? Denk hierbij aan de afgelopen week.

- korter dan een half uur per dag
- een half uur tot 1 uur per dag
- 1 tot 2 uur per dag
- 2 tot 3 uur per dag
- 3 uur per dag of langer

Vraag 11 Hoeveel dagen per week speel je buiten (buiten schooltijd)? Denk hierbij aan de afgelopen week.

- nooit of minder dan 1 dag per week
- 1 dag per week
- 2 dagen per week
- 3 dagen per week
- 4 dagen per week
- 5 dagen per week
- 6 dagen per week
- 7 dagen per week
- ik heb afgelopen week niet buiten gespeeld, maar doe dat in een normale week wel

Vraag 12 Hoe lang per dag speel je meestal buiten (buiten schooltijd)? Denk hierbij aan de afgelopen week.

- korter dan een half uur per dag
- een half uur tot 1 uur per dag
- 1 tot 2 uur per dag
- 2 tot 3 uur per dag
- 3 uur per dag of langer

B Verslag Consensus Bijeenkomst 6 december 2005

Deelnemers:

GGD Nederland	Kaspar Bams (KB)
UMC Utrecht	Sandor Schmikli (SS)
Mulier Instituut	Jo Lucassen (JL)
VWS	Maarten Koornneef (MK)
CBS	Jaap vd Berg (JB)
SCP	Jos de Haan (JH)
VU MC	Mireille van Poppel (MP)
C&V	Wim Schoots (WS)
NOC*NSF	Nicolette van Veldhoven (NV)
TNS NIPO	Bart Wichers/Linda Abrams (BW)
RIVM	Wanda Wendel-Vos (WW)
RIVM	Lucie Vliet (LV)
TNO	Vincent Hildebrandt (VH)
TNO	Sanne de Vries (SV)
TNO	Wil Ooijendijk (WO)

Verlag consensusbijeenkomst sportdeelname

Uitgangssituatie

Voor het meten van sportdeelname zijn in 1999 de richtlijnen sportdeelname onderzoek (RSO) ontwikkeld. De RSO bestaat uit een basismodule en aanvullende suggesties voor het meten van achtergrondvariabelen.

Uit een vergelijking van de RSO met de wijze waarop momenteel invulling aan het meten van sport en daaraan direct gerelateerde onderwerpen wordt gegeven (zie schema en bijlage vragenlijsten) blijkt dat de vraagstellingen (onnodig) verschillend zijn. Dit betreft de volgende punten:

- wel/niet werken met een toonblad/lijst sporten
- verschillende toonbladen (variërend van 9 sporten tot 47 sporten);
- doorvragen bij verschillend aantal sporten (3 of 4);
- terugvraagperiode (12 mnd, 3 mnd, normale week in afgelopen maanden);
- verschillende vragen over de organisatiewijze.

Op basis van de beschikbare informatie stellen de onderzoekers voor de RSO integraal over te nemen, waarbij de volgende discussiepunten dienen te worden besproken:

Sportdeelname

1. In de RSO wordt uitgegaan van sporten die in de laatste 12 maanden zijn beoefend. Zijn er redenen om in bepaalde situaties daarvan af te wijken? (hanteren van een terugvraagperiode van 3 maanden of een gewone week in de afgelopen maanden)

NV en JL benadrukken het belang van een goed monitor instrument. Het RSO is als zodanig ook operationeel.

SS zet vragen bij RSO. Met name de wetenschappelijke onderbouwing laat te wensen over, SS is van mening dat de RSO in de discussie als teveel leidinggevend wordt gepresenteerd.

WO licht toe dat op uitdrukkelijk verzoek van VWS consensus trajecten die al doorlopen zijn als uitgangspunt worden genomen.

JL licht toe dat RSO het resultaat is van een traject van 10 jaar.

JH merkt op dat het bereiken van etnische groepen speciaal dient te worden belicht. Als bron zou daarbij het onderzoek Leefsituatie Allochtone Stedelingen van het SCP kunnen worden toegevoegd.

WS heeft vragen over de introductievraag zoals die momenteel in OBiN wordt gesteld. Dient een dergelijke vraag (beoefende u in de afgelopen ..... maanden sport) aan de toonlijst vooraf te gaan?

Conclusie: Sportparticipatie kan worden uitgedrukt in aantal deelnemers en tijd. Voor het registreren van deelnemers lijkt het hanteren van 12 maanden een goede optie. Voor het registreren van tijd kan ingezoomd worden op een kortere periode.

Een introductievraag lijkt weinig toegevoegde waarde te hebben.

2. Is het toonblad van de RSO adequaat? Zijn de juiste criteria gehanteerd bij het samenstellen van het toonblad? Zijn er sporten die er aan moeten worden toegevoegd om onderrapportage van bepaalde sporten te voorkomen?

Criteria die zijn gehanteerd bij de samenstelling van het RSO toonblad zijn:

- a. het toonblad bevat maximaal 50 sporten.
- b. In het toonblad worden alle sporten opgenomen die zijn vertegenwoordigd door een bij NOC*NSF aangesloten bond met minimaal 20.000 leden.
- c. In het toonblad worden alle sporten opgenomen die door meer dan 1% van de respondenten worden beoefend volgens de proefonderzoeken.

- d. Bij grensgevallen wordt voor sporten gekozen waarvan de beoefening om specifieke ruimtelijke voorzieningen vraagt.
- e. Omdat het te hanteren toonblad een selectie bevat van het totaal aantal bestaande sportvormen moet het een categorie 'anders, namelijk...' bevatten.

De lijst van sporten in RSO lijkt grosso modo adequaat. Een of enkele sporten eraan toevoegen hoeft weinig verschil te maken.

3. Is het mogelijk om (bijvoorbeeld in verband met beschikbare vraagruimte) een beperkter aantal sporten in een toonblad op te nemen (voorzien in een korte versie)? Zo ja, welke criteria dienen in die situatie gehanteerd te worden?

Opmerking die hierbij met name wordt gemaakt is dat de vraag wellicht lang lijkt, dat echter in de praktijk invullen niet veel tijd vraagt.

Voordeel is ook dat de sporten duidelijk alfabetisch zijn geordend hetgeen het zoeken door de respondent sterk vereenvoudigd.

Het werken met een korte toonlijst heeft als nadeel dat er meer sporten onder anders, nl..... worden ingevuld die achteraf moeten worden gecodeerd.

4. Is er een oplossing denkbaar indien niet gewerkt kan worden met een toonblad (bijvoorbeeld bij Random Digit Dialling)?

Voor dit probleem is geen pasklare oplossing beschikbaar. Het lijkt praktisch onmogelijk om de sporten een voor een te gaan noemen, hetgeen strikt formeel de juiste methode zou zijn.

5. Bij hoeveel sporten wordt doorgevraagd (momenteel wordt in verschillende vragenlijsten bij 1, 3, 4, 7, 16 sporten doorgevraagd)?

Het aantal sporten waarover wordt doorgevraagd is met name afhankelijk van de vraagstelling. RSO kiest voor doorvragen bij drie sporten. Je zou ook kunnen doorvragen bij alle sporten die zijn beoefend. Voor het leeuwendeel van de mensen komt dat toch uit op slechts enkele sporten. Opgemerkt wordt dat het aantal sporten dat wordt genoemd sterk samenhangt met de gehanteerde terugvraag periode.

6. Is er een aantalcriterium om door te vragen (moet iemand een bepaalde sport tenminste een aantal keer hebben beoefend)? Zo ja, wat is dan criterium?

Geen aantalcriterium, wel zou desgewenst kunnen worden ingezoomd op de meest beoefende sport(en).

7. Wanneer is iemand sporter? (momenteel ligt de grens die bij het RSO wordt gehanteerd op 12 maal per jaar sport hebben beoefend)

Hier is geen duidelijk antwoord op gekomen. Enerzijds werd 12 maal per jaar gezien als weinig, anderzijds is er niet een ander duidelijk aantalcriterium genoemd.

8. Wanneer is iemand een beoefenaar van een bepaalde sport (er wordt geen duidelijk criterium genoemd)? Ligt die grens bij minimaal 12 maal per jaar?

Zie antwoord bij vraag 7

Organisatie

In RSO worden per sport waarbij wordt doorgevraagd, de volgende organisatievormen onderscheiden: (hierbij zijn per sport meerdere antwoorden mogelijk)

- a. bij een sportvereniging
- b. bij een sportschool, fitnesscentrum, commerciële exploitant sporthal e.d.
- c. bij een bedrijf of in het kader van bedrijfssport
- d. via het sociaal-cultureel werk, sportbuurtwerk of welzijnswerk
- e. tijdens een georganiseerde sportvakantie
- f. tijdens een georganiseerd sportevenement
- g. ongeorganiseerd met vrienden, familie, gezin en/of collega's
- h. ongeorganiseerd en alleen
- i. anders, namelijk

1. Zijn dit de meest relevante organisatievormen?

JL doet hierbij zelf de suggestie om een aantal categorieën samen te nemen:

a, b, anders georganiseerd (c,d,e,f), ongeorganiseerd (g,h); dit brengt het aantal categorieën terug tot vier. Voordeel is dat de diverse indelingen dan tot elkaar te herleiden zijn.

2. In het AVO wordt afgeweken van de vraag zoals opgenomen in de RSO (Eerst wel/niet als lid van een sportvereniging, vervolgens doorgevraagd naar enkele andere organisatievormen.)

In OBiN wordt uitsluitend gevraagd of een sport wel/niet in verenigingsverband wordt beoefend?

Is een dergelijke vraag als gesteld in OBiN te zien als een verkorte versie van de RSO vraag?

Zie 1, belangrijk is dat antwoorden tot elkaar te herleiden zijn.

3. In de RSO wordt gevraagd naar deelname aan:

- lessen/cursussen
- trainingen
- competitie
- toernooien/sportevenementen.

In AVO evenals in OBiN uitsluitend naar wel/niet competitie/trainingen

Relevantie is afhankelijk van eventuele specifieke vraagstelling.

4. In de RSO worden 18 locaties onderscheiden waar de sport beoefend kan zijn, gerubriceerd naar:

- gemeentelijke voorziening
- particuliere sportvoorziening
- openbare algemene voorziening
- particuliere algemene voorziening

In AVO wordt een beperkter aantal locaties genoemd (7).

In OBiN bijvoorbeeld alleen binnen/buiten.

Is overeenstemming te bereiken over een kortere lijst dan in de RSO wordt gehanteerd?

Van belang is met name dat verschillende indelingen goed tot elkaar te herleiden zijn.

Overige onderwerpen

1. In de RSO wordt de vraag gesteld of iemand zich als sporter ziet.

In andere vragenlijsten ontbreekt een dergelijke vraag.

Opnemen als basisvraag?

Opnemen van een dergelijke vraag is sterk afhankelijk van de informatiebehoefte.

2. In de RSO worden geen vragen gesteld over de tijd besteed aan sport.

In AVO, OBiN en POLS uitdrukkelijk wel.

Kunnen aan de RSO vragen over de tijdsbesteding worden toegevoegd (eventueel als optionele module)?

Het stellen van vragen over tijdsbesteding is met name afhankelijk van de informatiebehoefte.

3. In de RSO zijn met ingang van medio 2005 optionele vragen toegevoegd over de NNGB en de Fitnorm. Daarbij is aangesloten bij de vraagstelling zoals gehanteerd in OBiN. Passen dergelijke vragen in de RSO, bestaat het gevaar dat de vragen sterk worden benaderd vanuit een sportperspectief?

De vragen over de NNGB worden gesteld voorafgaande aan de sportvragen. Het sportperspectief hoeft dus niet overheersend te worden.

Verlag consensusbijeenkomst bewegen – volwassenen

Hieronder staat de discussie bij de verschillende discussiepunten kort samengevat. Als vervolgstap is een korte inhoudelijke beschouwing opgenomen met daarbij, zo mogelijk, een voorstel voor een oplossing.

1. In de standaardvraagstelling bewegen – volwassenen en de POLS wordt uitgegaan van een normale week in de afgelopen maanden, terwijl er in de standaardvraagstelling- jeugd wordt uitgegaan van de afgelopen week

Zijn er redenen om in de standaardvraagstelling bewegen - volwassenen niet eveneens uit te gaan van de afgelopen week of andersom?

In deze afweging spelen veel factoren een rol. In het geval van de POLS-module ‘Gezondheid’ wordt de enquête het hele jaar door afgenomen. Hierdoor zijn de uiteindelijke schattingen minder onderhevig aan seizoensinvloeden. Wanneer de enquête op 1 punt in de tijd wordt afgenomen spelen seizoensinvloeden een veel grotere rol. De schatting van het huidige beweeggedrag wordt dan vaak nagevraagd over de afgelopen week.

Zoals in de discussie op 6 december ook werd aangehaald, is ‘een verkeerde keuze’ in de navraagperiode van grote invloed op de mate waarin seizoensinvloeden doorspelen in de uiteindelijke schattingen van het gemiddelde beweeggedrag. In het geval van de POLS-module ‘Gezondheid’ zullen de seizoensinvloeden uitmiddelen in de uiteindelijke schattingen gezien het feit dat deze module doorlopend door het jaar wordt afgenomen. In het geval van de lokale en nationale monitor zullen seizoensinvloeden een grotere impact hebben op de gerapporteerde schattingen. Dit vanwege het feit dat GGD-en de enquête binnen een relatief kort tijdsbestek afnemen. Een spreiding van de ‘afname momenten’ over het jaar heen zou voor een landelijk gemiddelde een beter beeld geven. Dit gaat echter ten koste van de vergelijkbaarheid van de gegevens tussen de GGD-en. Het is duidelijk, en voor het slagen van het project ook noodzakelijk, dat de keuzes die worden gemaakt binnen grootschalige projecten zoals de lokale en nationale monitor volksgezondheid in veel grotere mate worden bepaald door praktische haalbaarheid dan door methodologische overwegingen die voor een enkele indicator gelden. In het kader van de lokale en nationale monitor is het niet ondenkbaar dat de periode waarin de enquête wordt afgenomen in de toekomst ook wordt gestandaardiseerd. Dit betekent dat seizoensinvloeden per definitie in grote mate zullen doorwerken in de schatting voor beweeggedrag. Een optie zou zijn om bewust te kiezen voor een afnameperiode waarvan bekend is dat de mate van lichamelijke activiteit relatief laag is (voorjaar / najaar). Hierdoor wordt een overschatting zoveel mogelijk tegengegaan.

2. In de standaardvraagstelling bewegen is op dit moment geen totaalvraag opgenomen als ‘hoeveel dagen van de afgelopen 7 dagen is uw kind alles bij elkaar opgeteld tenminste één uur bezig geweest met fietsen, lopen, buitenspelen of sporten?’. Een dergelijke vraag is wel opgenomen in de standaardvraagstelling bewegen voor 12-19 jarigen, de HBSC en de OBiN.

Zou de standaardvraagstelling bewegen voor volwassenen aangevuld moeten/ kunnen worden met een totaalvraag om de vergelijkbaarheid tussen leeftijdsgroepen en tussen monitors te verhogen? Zo ja, welke totaalvraag wordt dan gehanteerd (bijv. per seizoen)?

De betrouwbaarheid van één totaalvraag wordt in twijfel getrokken. Bovendien is een meetinstrument uitermate star wanneer er slechts één vraag over bewegen in is opgenomen. Een uitgebreide vragenlijst geniet dan, ondanks een aantal consequenties betreffende een intensievere verwerking, toch de voorkeur.

Het staat buiten kijf dat een uitgebreidere vragenlijst over beweeggedrag meer mogelijkheden biedt voor het monitoren van beweeggedrag dan één enkele vraag naar de Nederlandse Norm Gezond Bewegen. Daarnaast is het echter ook zo dat, afhankelijk van het doel van het onderzoek, een simpele maat voor

beweeggedrag die snel en simpel met één vraag kan worden bepaald in een aantal gevallen uitkomst kan bieden. Wanneer bekend zou zijn hoe de resultaten van bijvoorbeeld de SQUASH en de OBiN zich exact ten opzichte van elkaar verhouden, zou dit meer mogelijkheden geven voor het schatten van een breder beweegpatroon op basis van een simpele vraag over beweeggedrag. Hiervoor is echter (uitgebreid) validatieonderzoek nodig waarin beide vragenlijsten worden afgenomen bij dezelfde mensen. Dergelijke informatie zou een belangrijke bijdrage leveren aan het antwoord op de vraag of er sprake is van een trend in beweeggedrag in Nederland en in welke richting deze mogelijke trend zich ontwikkeld.

3. Met de standaardvraagstelling bewegen wordt geen inzicht verworven in het dagpatroon. Wordt de norm wel elke dag gehaald / wordt de norm ook zonder weekendactiviteiten gehaald?
Is deze informatie van dusdanig belang dat dit opgenomen zou moeten/ kunnen worden?

In principe is het niet van heel groot belang over deze informatie te beschikken. Alleen als het over specifieke doelgroepen gaat (bijv schoolgaande jeugd of de werkende bevolking) kan dergelijke informatie van wezenlijk belang zijn.

4. Er wordt in de standaardvraagstelling bewegen – volwassenen geen onderscheid gemaakt tussen week- en weekenddagen.
Is er reden om dit wel te doen? Zo ja, voor welke activiteiten? Is het haalbaar om dit mee te nemen in de standaardvraagstelling bewegen - volwassenen?

In principe is het niet van heel groot belang over deze informatie te beschikken. Alleen als het over specifieke doelgroepen gaat (bijv schoolgaande jeugd of de werkende bevolking) kan dergelijke informatie van wezenlijk belang zijn.

Discussiepunten 3 en 4 gaan dieper in op beweeggedrag dan standaard noodzakelijk is voor het monitoren van beweeggedrag op landelijk niveau. Het is echter niet ondenkbaar dat in bepaalde situaties deze informatie wel van belang is. Het gaat dan vaak om delen van de totale steekproef waarbij bij specifieke doelgroepen of met een specifiek doel (bijvoorbeeld het opzetten van een interventie) wordt gekeken naar beweeggedrag. Het zou wenselijk zijn om in deze situaties ook te kunnen beschikken over een standaardvraagstelling. Hier zou in een later stadium van het consensustraject op terug kunnen worden gekomen.

5. De originele SQUASH is opgesteld om ‘gebruikelijke activiteit’ in een populatie te meten. Hierdoor is er minder/geen aandacht besteed aan inactiviteit. De AQUA bevat wel vragen over inactiviteit.
Welke argumenten pleiten voor en tegen het opnemen van vragen over inactiviteit in een standaard vragenlijst over bewegen bij volwassenen?

De term ‘inactiviteit’ is soms erg verwarrend. De term wordt gebruikt voor de groep mensen die ‘het minst actief’ is, maar ook voor de groep die daadwerkelijk geen activiteit vertoont. Hiermee is ‘inactief’ niet altijd de directe tegenhanger van een term als ‘normactief’. Lichamelijke activiteit en inactiviteit (ofwel een zittende leefstijl) dienen als twee afzonderlijke begrippen te worden gezien en zouden dus ook in aparte vragenlijsten/modules moeten worden nagevraagd.

Deze discussie is duidelijk. Lichamelijke activiteit en inactiviteit zijn twee verschillende begrippen. Dit vraagt ook om verschillende vraagstellingen. Vanwege het feit dat lichamelijke inactiviteit als risicofactor geldt voor veel aandoeningen is het wenselijk dat op redelijk korte termijn actie wordt ondernomen om ook voor deze leefstijlfactor consensus te bereiken over de manier waarop het zou moeten worden gemeten in vragenlijstonderzoek.

Verlag consensusbijeenkomst bewegen jeugd

Uitgangssituatie

Voor het meten van bewegen bij jeugd is binnen het project Lokale en Nationale Monitor Jeugdgezondheid recentelijk een standaardvraagstelling ontwikkeld voor de indicator bewegen. Deze vraagstelling is vastgesteld door het College JGZ van de Landelijke Vereniging Thuiszorg en de Projectgroep Jeugd van GGD Nederland. GGD'en en thuiszorginstellingen worden geacht vanaf heden de standaardvraagstelling bewegen te hanteren in een jeugdgezondheidsenquête of registratiesysteem.

Uit een vergelijking van de standaardvraagstelling bewegen met de wijze waarop binnen andere monitors invulling wordt gegeven aan bewegen door jeugdigen en daaraan direct gerelateerde onderwerpen, blijkt dat de vraagstellingen (onnodig) verschillend zijn.

Dit betreft de volgende punten:

- referentieperiode (afgelopen week, normale schoolweek, afgelopen 12 maanden, etc);
- wel/ niet meten lichamelijke inactiviteit;
- frequentie (dagen per week, keer per week);
- tijd (aantal uur per week, minuten per week);
- intensiteit (tempo);
- wel/ niet onderscheid tussen week en weekend;
- wel/ niet onderscheid tussen seizoen;
- wel/ niet werken met toonblad/ lijst sporten (zie discussiepunten sportdeelname).

Op basis van de beschikbare informatie hebben de onderzoekers voorgesteld de standaardvraagstelling bewegen uit de lokale en nationale monitor jeugdgezondheid op hoofdlijnen over te nemen, waarbij de volgende discussiepunten zijn besproken:

1. In de standaardvraagstelling bewegen - jeugd wordt uitgegaan van de afgelopen week, terwijl er in de standaardvraagstelling bewegen – volwassenen en POLS wordt uitgegaan van een normale week.

Zijn er redenen om in de standaardvraagstelling bewegen - volwassenen niet eveneens uit te gaan van de afgelopen week of andersom?

Er is discussie over de voor- en nadelen van het gebruik van de afgelopen week of een normale week als referentieperiode. De antwoorden die je met beide referentieperiodes krijgt, hangen sterk samen met het seizoen waarin de betreffende monitor wordt uitgezet.

Als er gekozen wordt voor een referentieperiode van de afgelopen week, dan is er een voorkeur voor het gebruik van 'de afgelopen 7 dagen'.

De standaardvraagstelling bewegen – volwassenen en de standaardvraagstelling bewegen – jeugd dienen op elkaar afgestemd te worden.

2. In de praktijk blijkt dat de standaardvraagstelling bewegen voor 12-19 jarigen veel problemen geeft bij het invullen.

Kunnen de antwoordcategorieën zoals gebruikt bij de versies voor 2-12 jarigen ook worden toegepast bij de versie voor 12-19 jarigen?

De antwoordcategorieën zoals gebruikt bij de versies voor 2-12 jarigen kunnen ook worden toegepast bij de versie voor 12-19 jarigen. De lay-out van de vragen is echter ook van belang. Het kan zijn dat de huidige versie voor 12-19 jarigen problemen geeft vanwege de lay-out van de vragen.

3. In de standaardvraagstelling bewegen is op dit moment geen totaalvraag opgenomen voor 2-12 jarigen als 'hoeveel dagen van de afgelopen 7 dagen is uw kind alles bij elkaar opgeteld tenminste één uur bezig geweest met fietsen, lopen, buitenspelen of sporten?'. Een dergelijke vraag is wel opgenomen in de standaardvraagstelling bewegen voor 12-19 jarigen, de HBSC en de OBiN.

Zou de standaardvraagstelling bewegen voor 4-12 jarigen aangevuld moeten/ kunnen worden met een totaalvraag om de vergelijkbaarheid tussen leeftijdsgroepen en tussen monitors te verhogen? Zo ja, welke totaalvraag wordt dan gehanteerd (bijv. per seizoen)?

Er kan facultatief een totaalvraag opgenomen worden om de vergelijkbaarheid tussen monitors te verhogen. Er wordt echter getwijfeld aan de bruikbaarheid/ relevantie van deze totaalvraag.

4. Met de standaardvraagstelling bewegen wordt geen inzicht verworven in het dagpatroon. Wordt de norm wel elke dag gehaald?

Is deze informatie van dusdanig belang dat dit opgenomen zou moeten/ kunnen worden?

Deze vraag is wel van belang, maar het is niet haalbaar dit binnen de huidige standaardvraagstelling bewegen - jeugd na te gaan. Het zou wel interessant zijn eens meerdere methoden naast elkaar te leggen en te kijken naar de mate van overeenstemming tussen deze methoden (bijv. standaardvraagstelling, dagboek, beweegmeter).

5. In de standaardvraagstelling bewegen voor 12-19 jarigen wordt voor een aantal activiteiten het tempo nagevraagd. In de standaardvraagstelling bewegen - volwassenen is dit onderdeel komen te vervallen (zie originele SQUASH).

Kan dit onderdeel ook komen te vervallen in de standaardvraagstelling voor 12-19 jarigen?

Dit onderdeel lijkt weinig meerwaarde te hebben en kan komen te vervallen. Dit zal worden besproken in de werkgroep van de standaardvraagstelling bewegen - jeugd (KB).

6. Er wordt in de standaardvraagstelling bewegen – jeugd geen onderscheid gemaakt tussen week- en weekenddagen.

Is er reden om dit wel te doen? Zo ja, voor welke activiteiten? Is het haalbaar om dit mee te nemen in de standaardvraagstelling bewegen - jeugd?

Het is niet haalbaar dit mee te nemen in de huidige standaardvraagstelling bewegen – jeugd. Het kan facultatief opgenomen worden in de totaalvragen (bijv. totaalvraag voor weekdays en totaalvragen voor weekend).

7. De standaardvraagstelling bewegen voor 0-4 jarigen is nog erg summier, terwijl dit een belangrijke groep is gezien het ontstaan van overgewicht op zeer jonge leeftijd. Op dit moment is echter nog weinig ervaring met het verzamelen van beweeggegevens bij deze leeftijdsgroep.

Zijn er concrete suggesties voor aanvullingen?

Er zijn op dit moment geen concrete aanvullingen. Aanvullend onderzoek hiernaar zou interessant zijn.

Noot: leerlingen uit het speciaal onderwijs, allochtone jeugd en werkende (niet schoolgaande) jongeren worden ondervertegenwoordigd in de steekproeven van de verschillende monitors.

C Definities

Definities

Lichamelijke activiteit⁽¹⁾

Beweging van het lichaam veroorzaakt door het samentrekken van skeletspieren waardoor het energieverbruik uitstijgt boven het basale niveau.

Sport⁽²⁾

a. Een onderdeel van lichamelijke activiteit waarvoor geldt dat het gepland, gestructureerd en herhaaldelijk verloopt. Daarnaast heeft het als doel een of meerdere componenten van fitheid te verbeteren of te onderhouden.

b. Een lichamelijke activiteit, met als doel het verbeteren van fitheid en/of gezondheid, of waarbij aan de prestatie bijzondere waarde wordt gehecht, of waarbij het plezier in het bewegen zelf voorop staat.

Fitheid⁽³⁾

Het vermogen dagelijkse activiteiten uit te voeren die inspanning en oplettendheid vergen waarbij voldoende energie overblijft om te genieten van activiteiten in de vrije tijd en adequaat te reageren in noodsituaties.

Nederlandse Norm Gezond Bewegen⁽⁴⁾

Jeugd (jonger dan 18 jaar)

Dagelijks een uur matig intensieve lichamelijke activiteit (circa 5 tot 8 MET) waarbij de activiteiten minimaal twee maal per week gericht zijn op het verbeteren of handhaven van lichamelijke fitheid (kracht, lenigheid en coördinatie).

Volwassenen (18-55 jaar)

Een half uur matig intensieve lichamelijke activiteit (circa 4 tot 6,5 MET) op tenminste vijf, bij voorkeur alle dagen van de week.

55-plussers

Een half uur matig intensieve lichamelijke activiteit (circa 3 tot 5 MET) op tenminste vijf bij voorkeur alle dagen van de week; voor niet-actieven, zonder of met beperkingen, is alle extra hoeveelheid lichaamsbeweging meegenomen.

'Amerikaanse' Norm Gezond Bewegen⁽⁵⁾

Iedere volwassene zou tenminste een half uur matig intensieve activiteit (circa 3 tot 6 MET) moeten uitvoeren op de meeste, maar bij voorkeur op alle dagen van de week.

Fitnorm⁽⁶⁾

Tenminste drie keer per week gedurende minimaal 20 minuten zwaar intensieve activiteit.

Combinorm⁽⁷⁾

Is een combinatie van de Nederlandse Norm Gezond Bewegen en de Fitnorm. Iemand voldoet aan de combinorm wanneer hij/zij aan tenminste één van beide normen voldoet.

Referenties

1. U.S. DEPARTMENT OF HEALTH AND HUMAN SERVICES. Physical activity and health: A report of the Surgeon General. Atlanta, GA: U.S. Department of Health and Human Services, Centers for Disease Control and Prevention, National Center for Chronic Disease Prevention and Health Promotion; 1996.
2. CASPERSEN CJ, POWELL KE, CHRISTENSON GM. Physical activity, exercise, and physical fitness: definitions and distinctions for health-related research. Public Health Rep 1985 Mar-1985 Apr 30;100(2):126-31.

ORMEL W, STAM C, SCHOOTS W, MULDER S. Handboek Epidemiologie Sportblessures; Versie 1.0 Stichting Consument en Veiligheid, Amsterdam 2005
3. PARK, R. J. Measurement of physical fitness: a historical perspective. Washington, DC: U.S. Department of Health and Human Services, Public Health Service; 1935 Jan-1935 Jan 31(Office of Disease Prevention and Health Promotion Monograph Series.
4. KEMPER HCG, OOIJENDIJK WTM, STIGGELBOUT M. Consensus over de Nederlandse norm voor gezond bewegen. TSG 2000;78(3):180-83.
5. PATE RR, PRATT M, BLAIR SN, HASKELL WL, MACERA CA, BOUCHARD C, BUCHNER D, ETTINGER W, HEATH GW, KING AC, et al. Physical activity and public health. A recommendation from the Centers for Disease Control and Prevention and the American College of Sports Medicine. JAMA 1995 Feb 1;273(5):402-7.
6. AMERICAN COLLEGE OF SPORTS MEDICINE POSITION STAND. The recommended quantity and quality of exercise for developing and maintaining cardiorespiratory and muscular fitness in healthy adults. Med Sci Sports Exerc 1990;22(2):265-74.
7. HILDEBRANDT VH, OOIJENDIJK WTM, STIGGELBOUT M. Trendrapport Bewegen en Gezondheid 1998/1999. Lelystad, NL: Koninklijke Vermande; 1999.